

Bi8940 Developmental biology

Lesson 1

Introduction into the Study of Development

Jan Hejátko

Laboratory of Molecular Plant Physiology,
Department of Functional Genomics and Proteomics,
and
Functional Genomics and Proteomics of Plants
CEITEC
Masaryk University,
Brno, Czech Republic
hejatko@sci.muni.cz, www.ceitec.eu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Outline of Lesson 1

- The course at a glance and literature
- Repetitorium of basic terms
  - Major body directions
  - Mitosis vs. Meiosis
- Overview of development
  - Asymmetrical cell division as a major force of the development
  - Genetic integrity of the differentiated cells
  - Concept of stem cells
- Gametogenesis, fertilization and lineage tracing

The Course at a Glance

□ Lesson 1

- Introduction into the Study of Development
  - Repetitorium of Basic Terms
  - Overview of Development
  - Gametogenesis, Fertilization and Lineage Tracing

□ Lesson 2

- Oogenesis and Early Development of *Drosophila*

□ Lesson 3

- Early Development of Amphibians and Amniotes

□ Lesson 4

- Vertebrate Organogenesis
  - Development of Ectodermal Derivatives

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

The Course at a Glance

□ Lesson 5

- Vertebrate Organogenesis
  - Development of Mesodermal and Endodermal Derivatives

□ Lesson 6

- Plant Reproduction

□ Lesson 7

- Plant Embryogenesis

□ Lesson 8

- Postembryonic Plant Development

The Course at a Glance

- **Lesson 9**
  - Morphogenesis in Animals and in Plants
- **Lesson 10**
  - Regulation of Gene Expression in the Development

INVESTICE DO ROZVOJE Vzdělávání

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

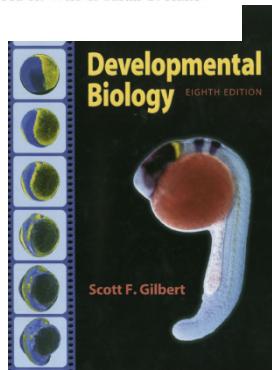

Literature

PRINCIPLES OF
DEVELOPMENTAL
BIOLOGY

Fred H. Wilt & Sarah C. Hake

- **Fred H. Wilt and Sarah Hake, Principles of Developmental Biology** (W.W. Norton & Company, New York, London, 2004)
- **Scott F. Gilbert, Developmental Biology**, eighth edition (Sinauer Associates, Inc., Publishers Sunderland, Massachusetts, USA, 2006)
- Zdeněk Vacek, Embryologie (Grada Publishing, 2006)
- Dubová J., Hejátko J., Friml J. (2005) Reproduction of Plants, in Encyclopedia of Molecular Cell Biology and Molecular Medicine (ed, R. A. Meyers), pp. 249 – 295. Wiley-VCH, Weinheim, Germany
- Selected original papers in scientific journals

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

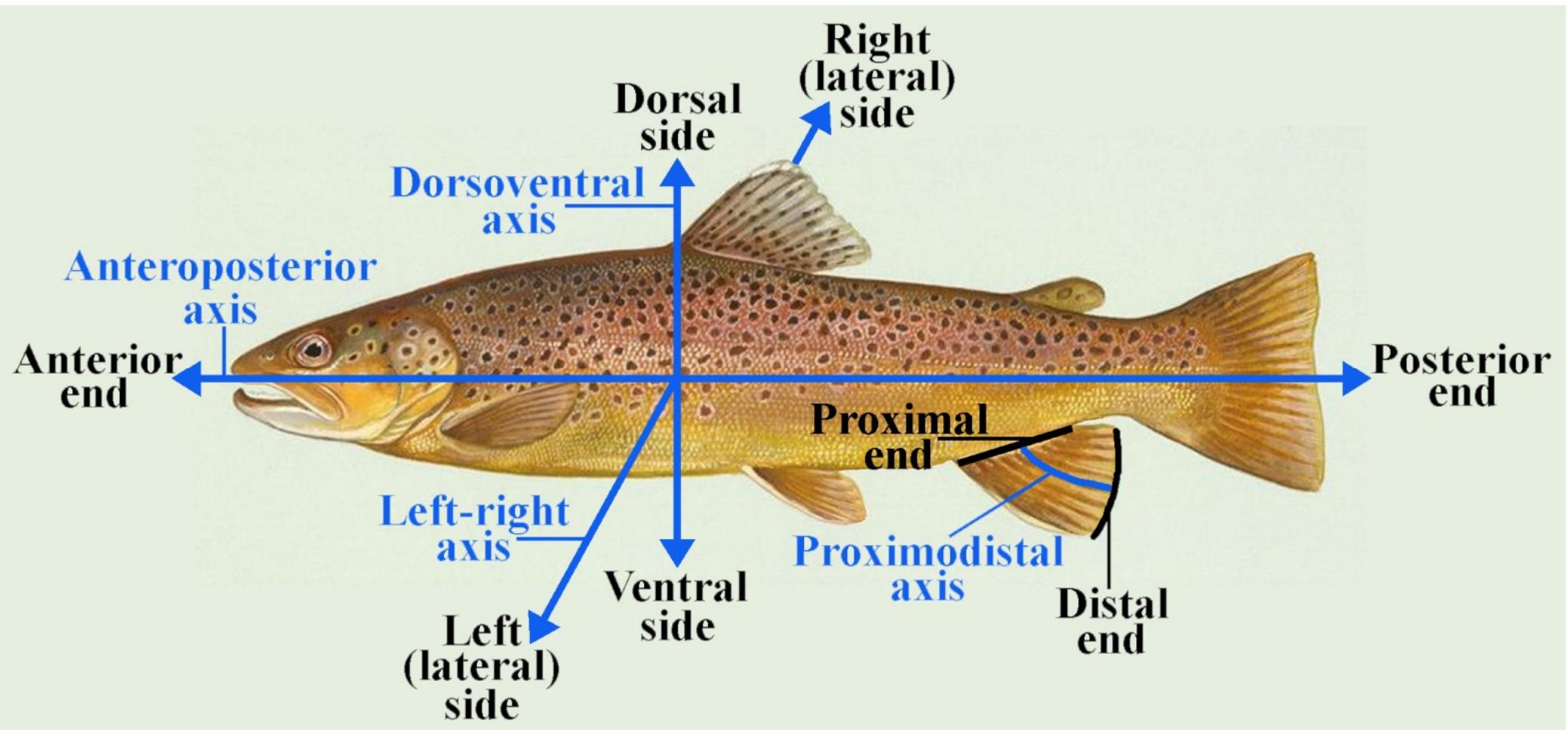
Outline of Lesson 1

- The course at a glance
- Repetitorium of basic terms
  - Major body directions

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

http://en.wikipedia.org/wiki/Anatomical_terms_of_location

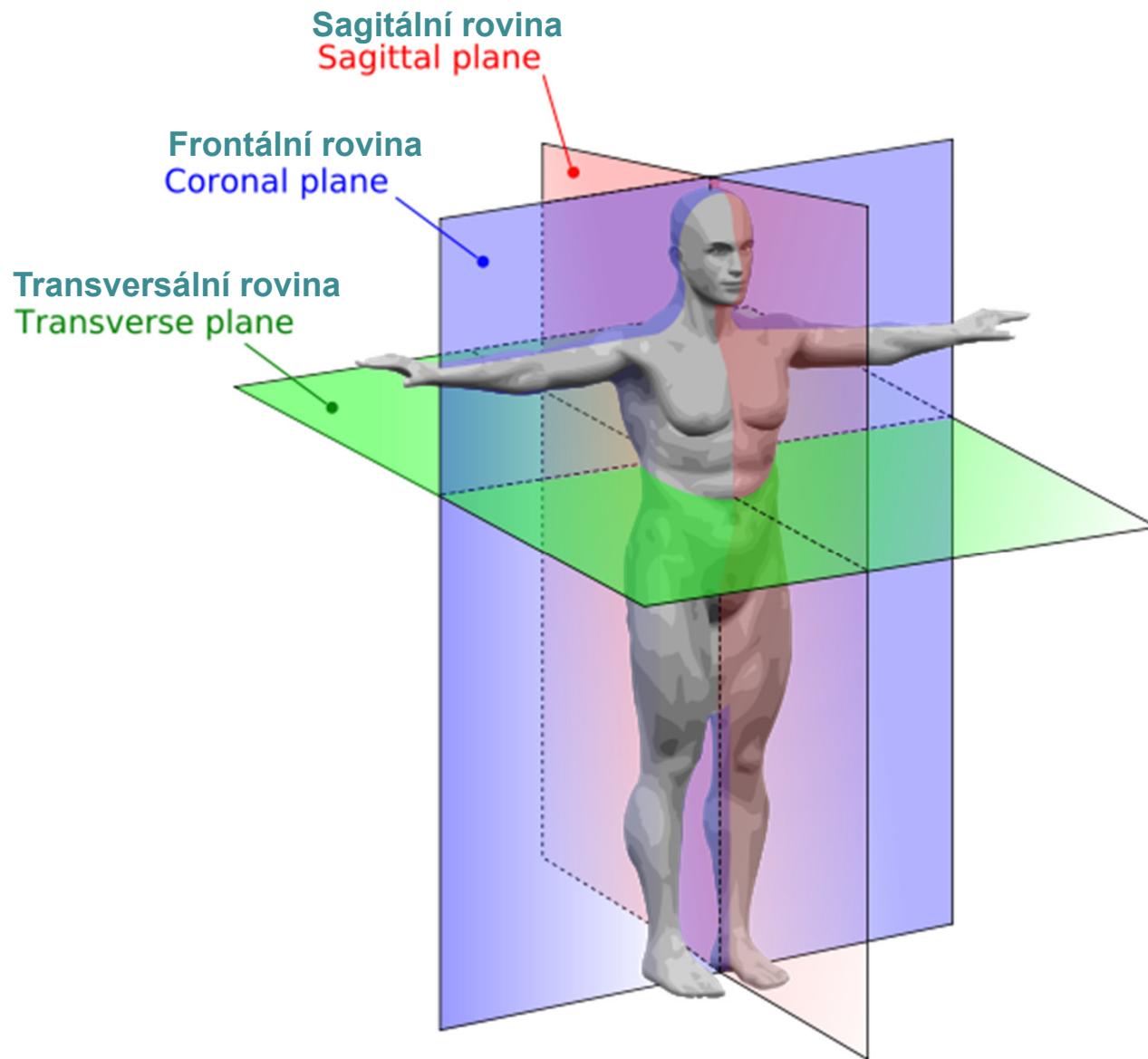

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

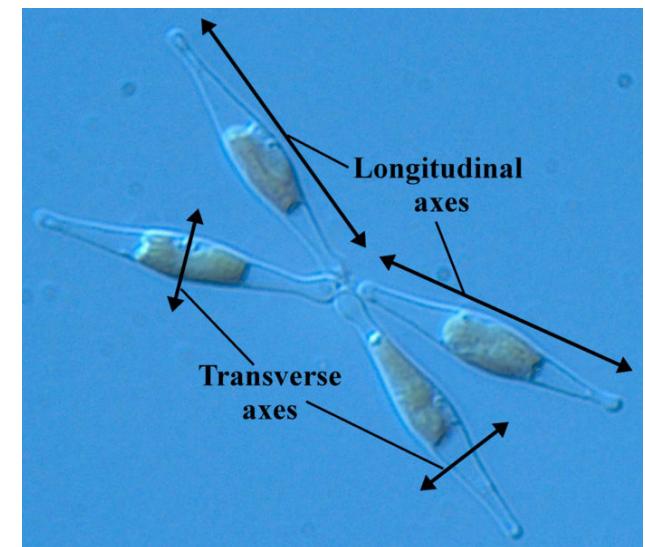
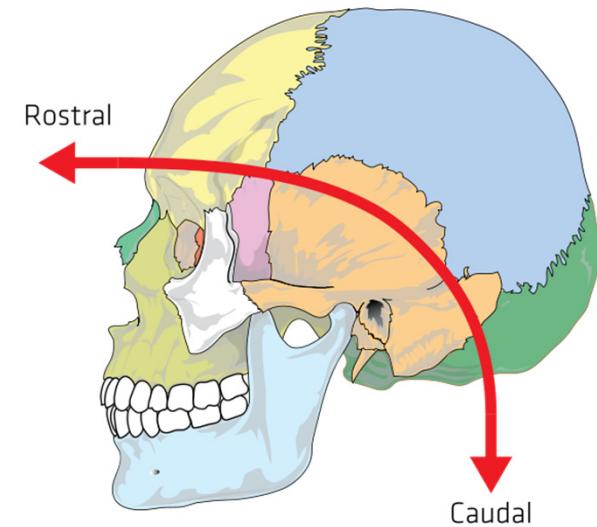

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

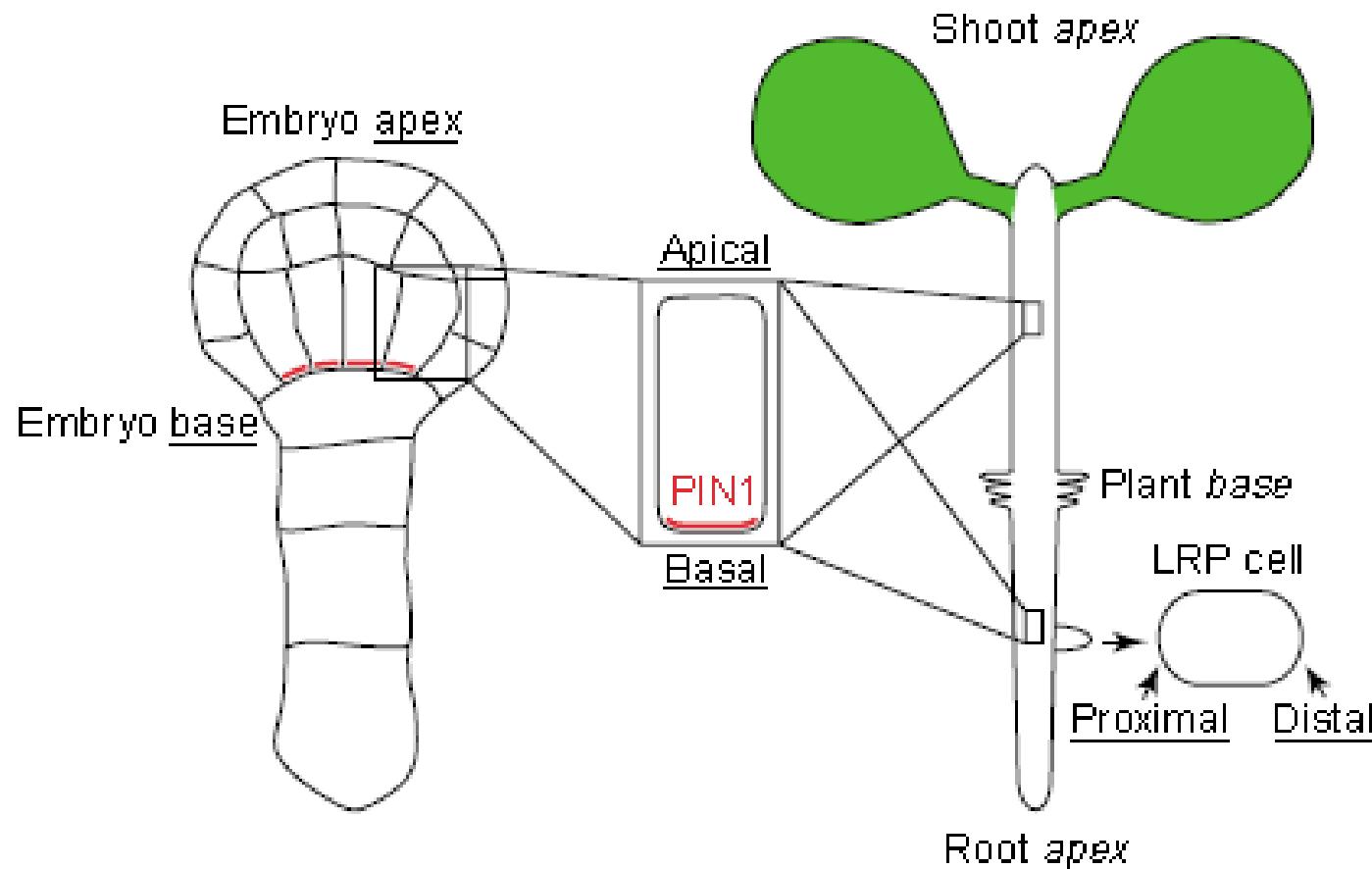

http://en.wikipedia.org/wiki/Anatomical_terms_of_location

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Friml et al., *Trends Plant Sci* (2006)

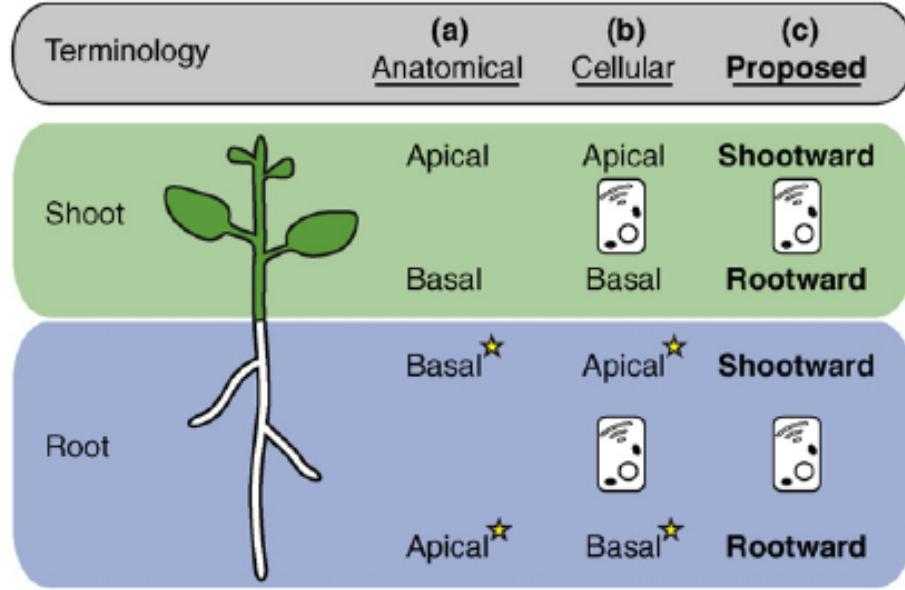

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

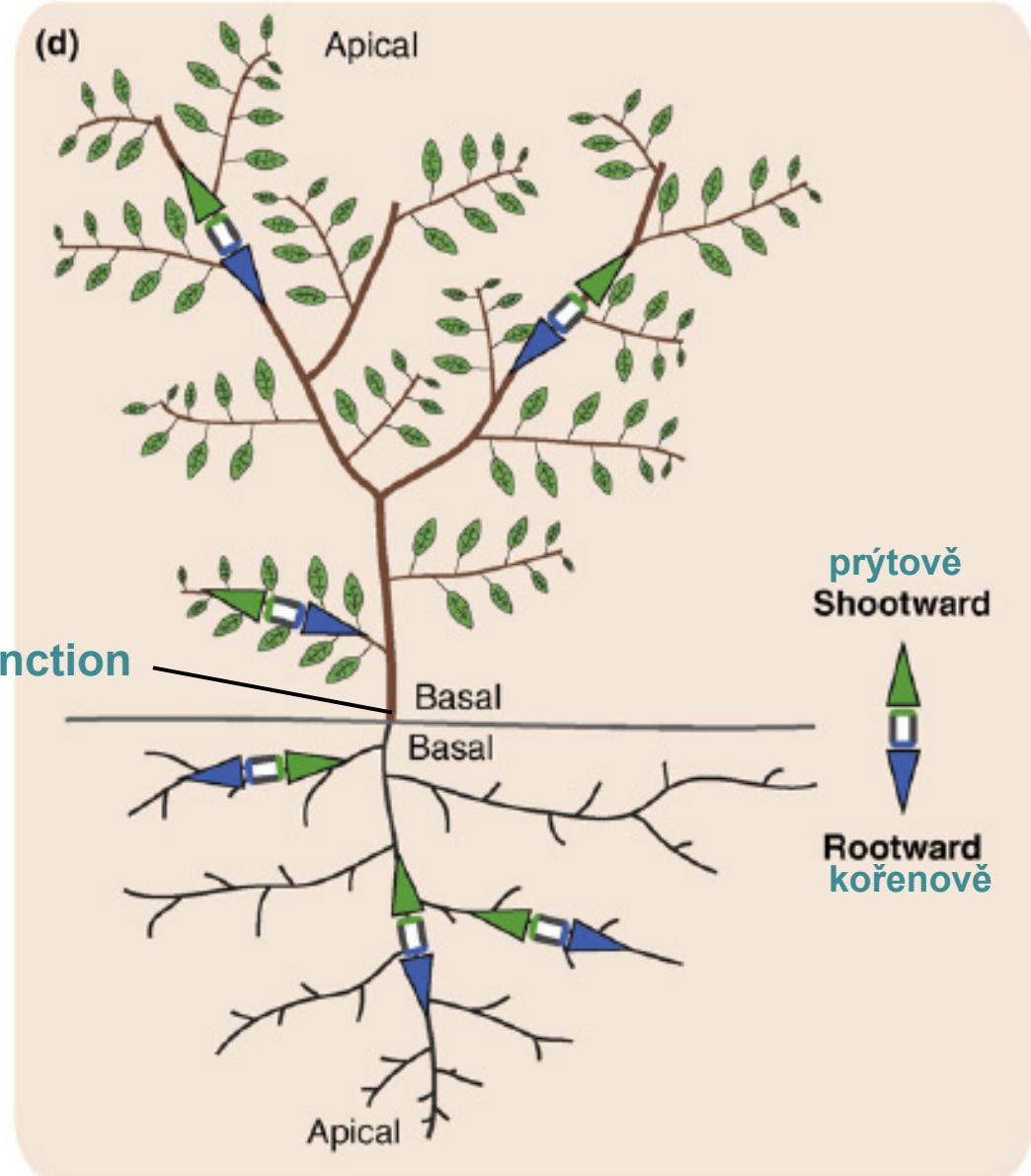

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Root/shoot junction

Baskin et al., *Trends Plant Sci* (2010)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Outline of Lesson 1

- The course at a glance
- Repetitorium of basic terms
  - Major body directions
  - Mitosis vs. meiosis

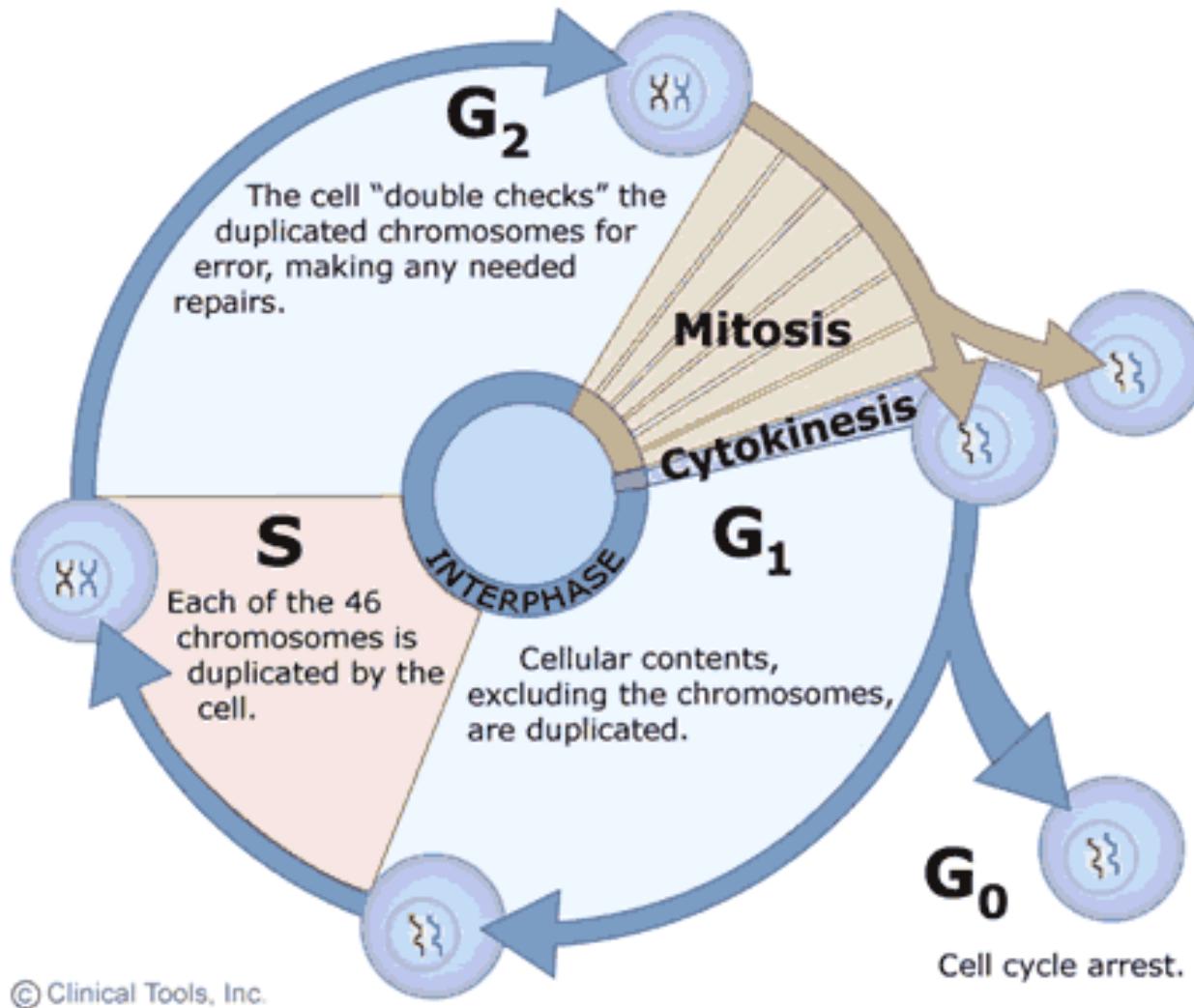
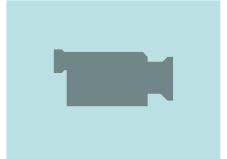

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

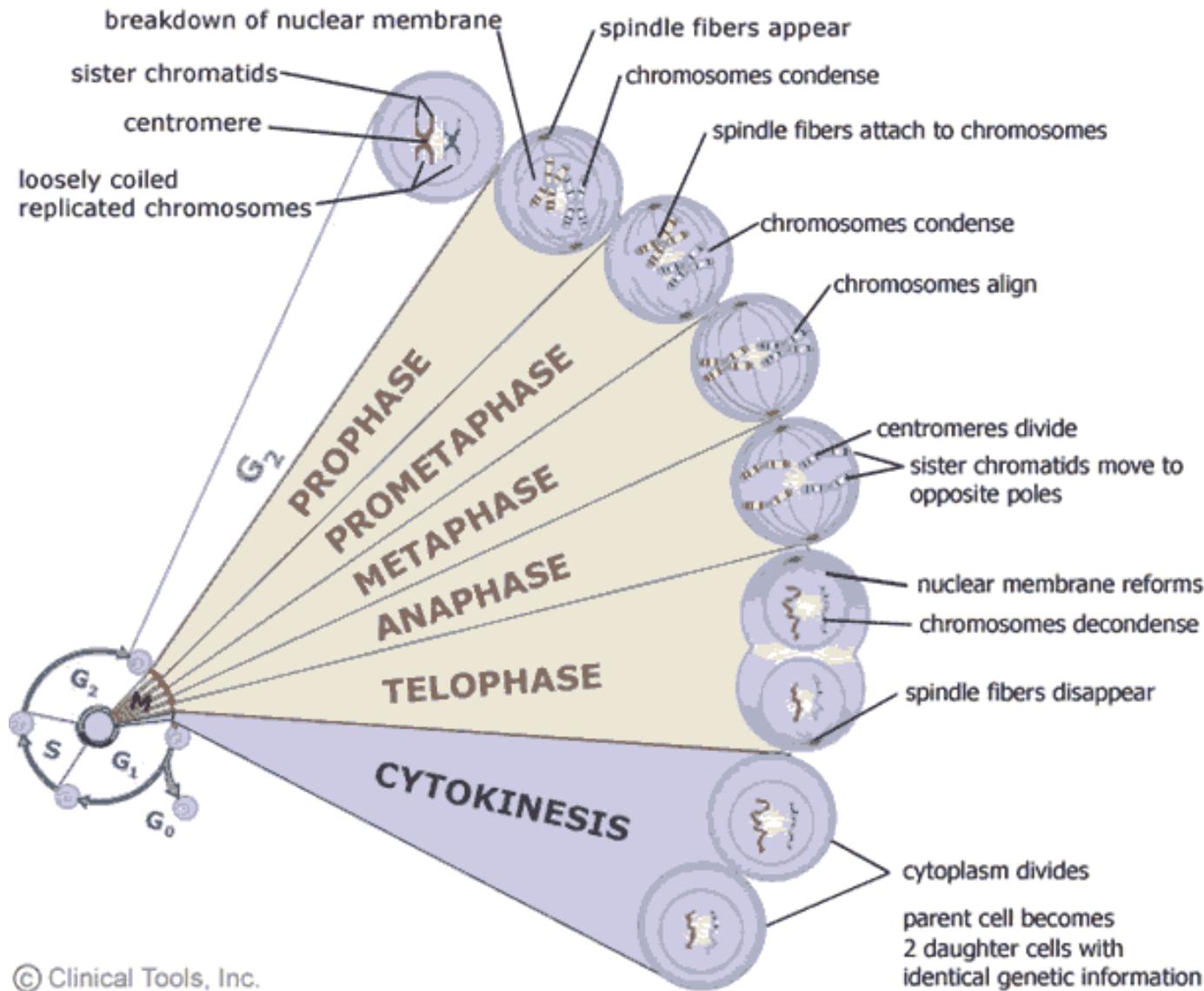

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

© Clinical Tools, Inc.

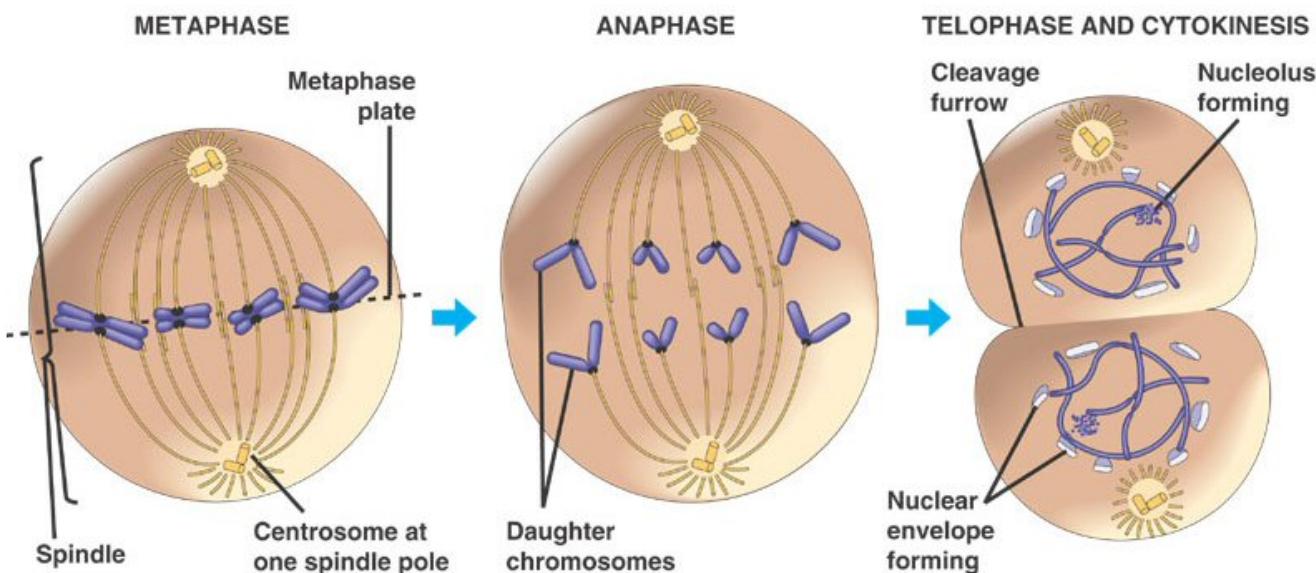
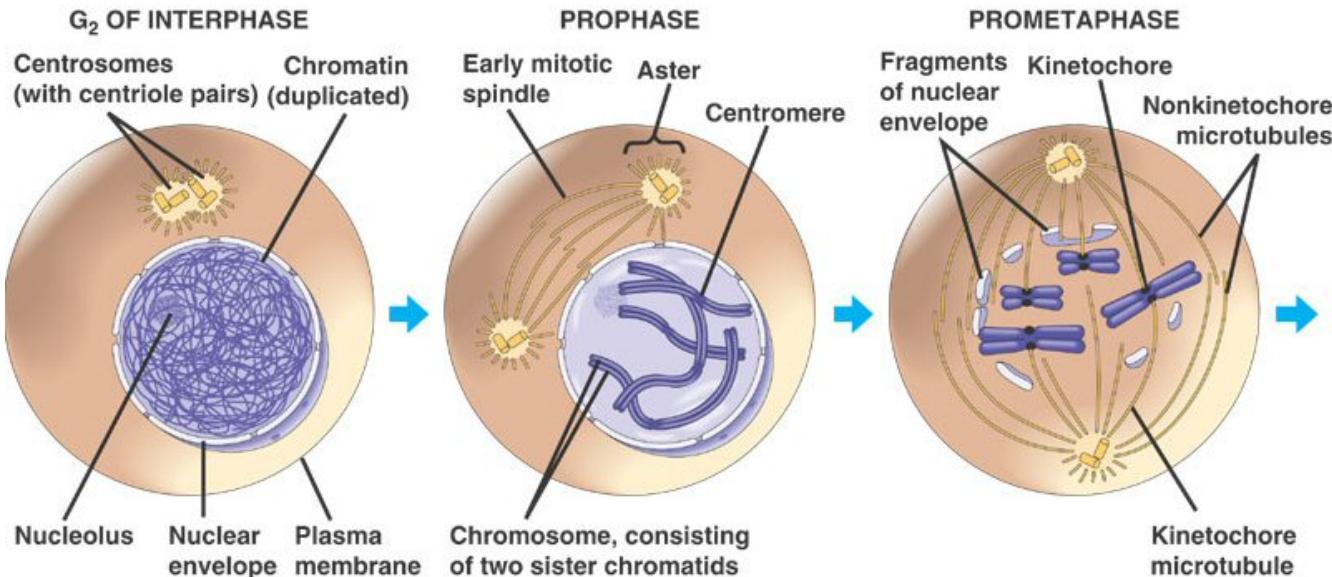

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

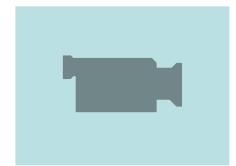
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Meiosis I in Males

Prophase I
chromosomes begin to condense

homologous chromosomes pair
crossing over occurs

recombinant chromosomes

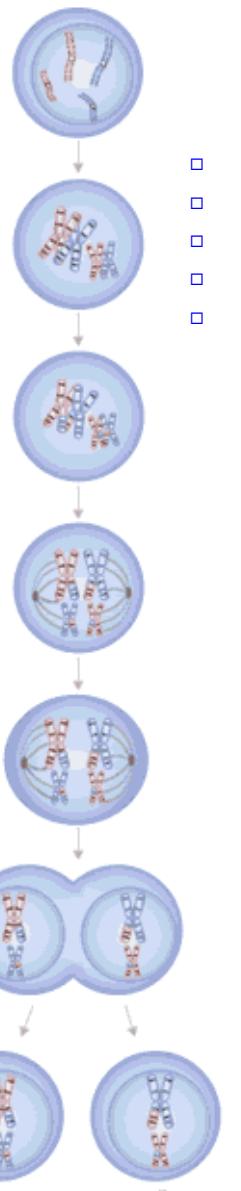
Metaphase I
spindle fibers attach to chromosomes
chromosomes line up in center of cell

Anaphase I
chromosomes start to move to opposite ends of cell as spindle fibers shorten

Telophase I
chromosomes reach opposite ends
nuclear membrane forms

Cytokinesis
cell division occurs

© Clinical Tools, Inc.

- Leptotene
- Zygotene
- Pachytene
- Diplotene
- Diakinesis

Meiosis I in Females

Prophase I
chromosomes begin to condense

homologous chromosomes pair
crossing over occurs

recombinant chromosomes

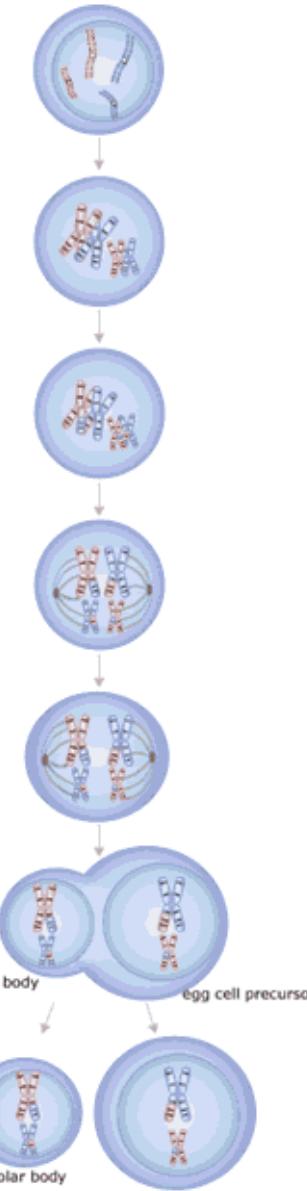
Metaphase I
spindle fibers attach to chromosomes
chromosomes line up in center of cell

Anaphase I
chromosomes start to move to opposite ends of cell as spindle fibers shorten

Telophase I
chromosomes reach opposite ends
nuclear membrane forms

Cytokinesis
cell division occurs

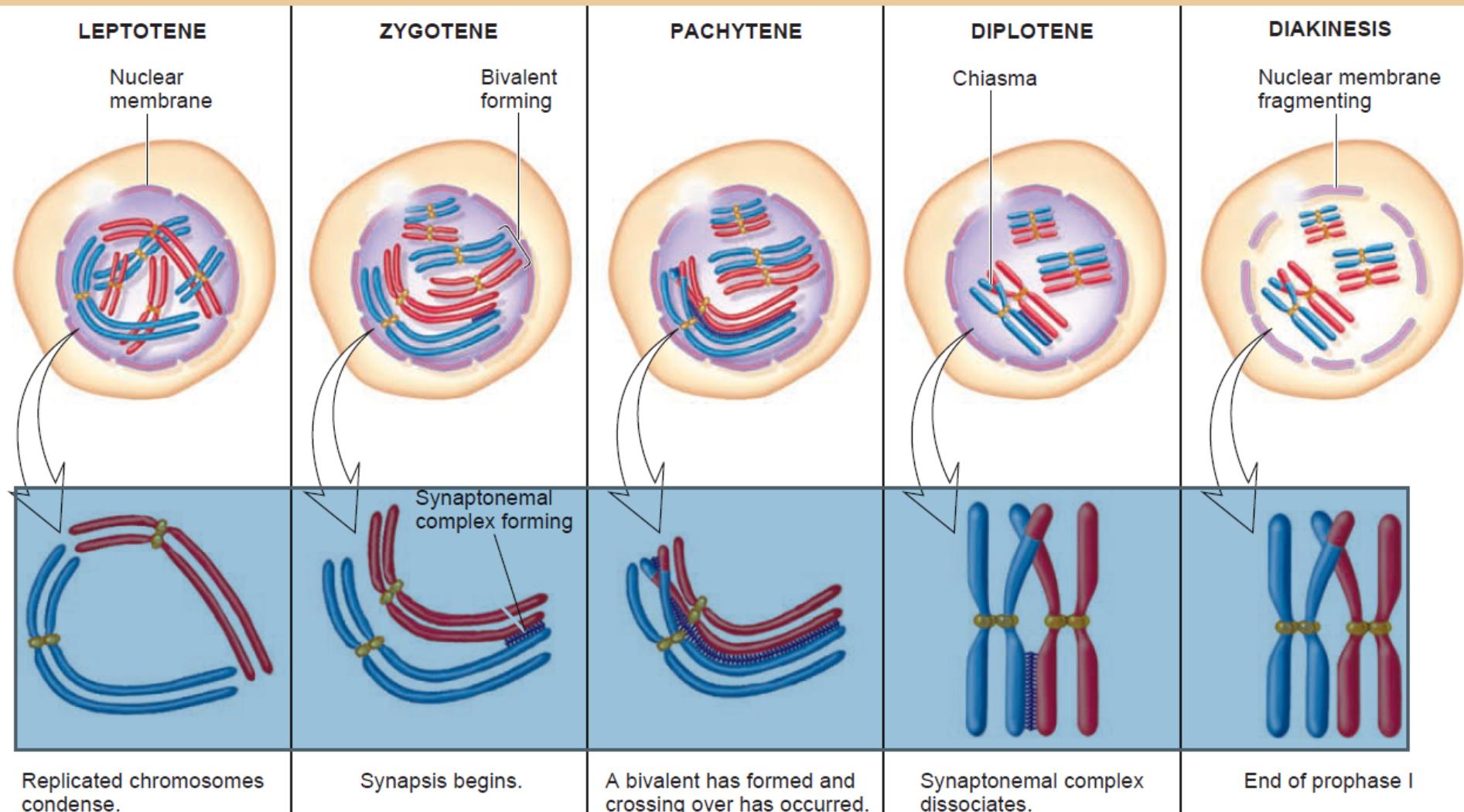
© Clinical Tools, Inc.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

STAGES OF PROPHASE OF MEIOSIS I

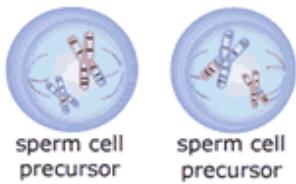
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Meiosis II in Males

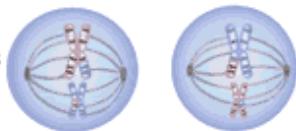
Prophase II

chromosomes begin to condense
nuclear membrane dissolves
spindle fibers form

Metaphase II

spindle fibers attach to chromosomes
chromosomes line up in center of cell

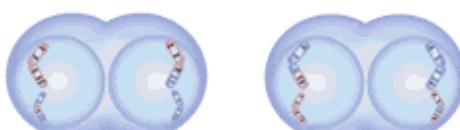
Anaphase II

centromeres divide and sister chromatids move to opposite ends of cell as spindle fibers shorten

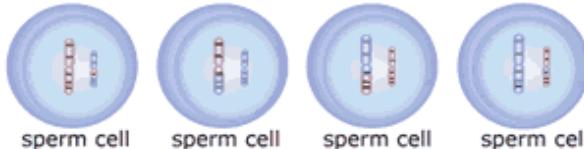
Telophase II

chromosomes reach opposite ends
nuclear membrane forms

Cytokinesis

cell division occurs

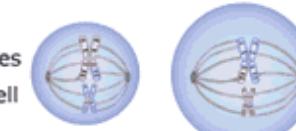
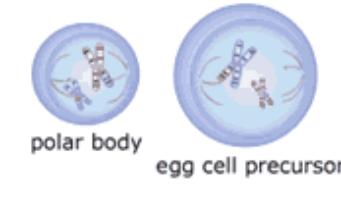
© Clinical Tools, Inc.

Meiosis II in Females

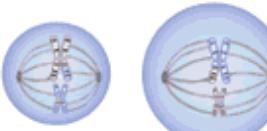
Prophase II

chromosomes begin to condense
nuclear membrane dissolves
spindle fibers form

Metaphase II

spindle fibers attach to chromosomes
chromosomes line up in center of cell

Anaphase II

centromeres divide and sister chromatids move to opposite ends of cell as spindle fibers shorten

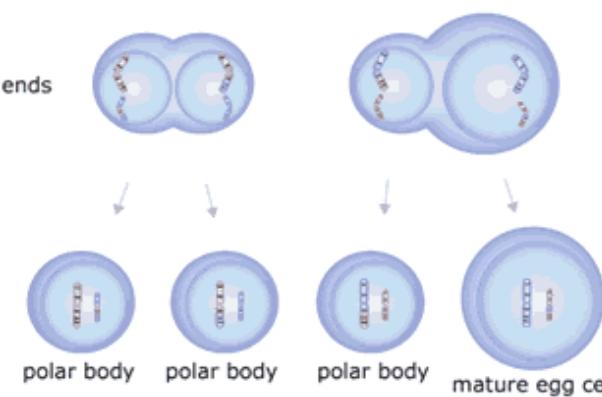
Telophase II

chromosomes reach opposite ends
nuclear membrane forms

Cytokinesis

cell division occurs

© Clinical Tools, Inc.

INVESTICE DO ROZVOJE Vzdělávání

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

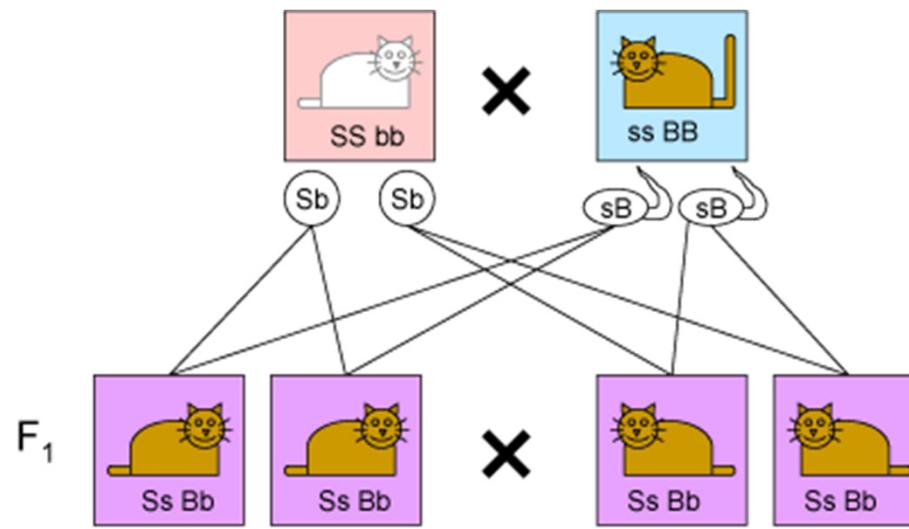

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Wikipedia

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

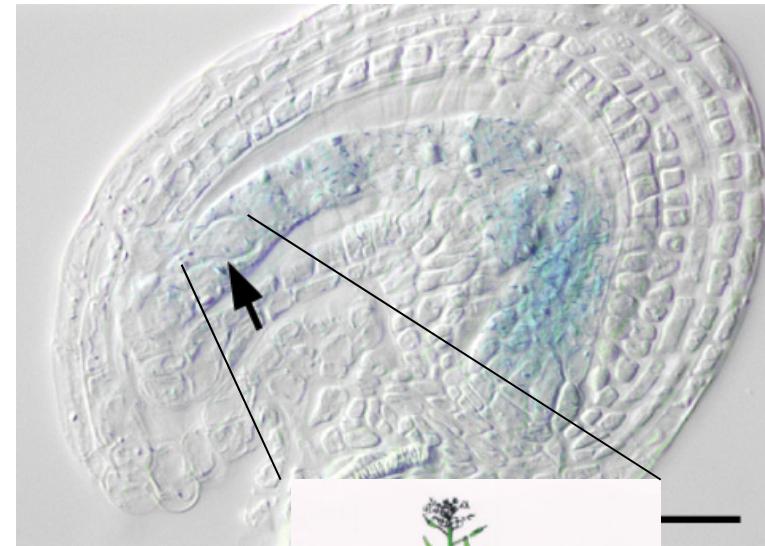
Outline of Lesson 1

- The course at a glance
- Repetitorium of basic terms
  - Major body directions
  - Mitosis vs. Meiosis
- Overview of development
  - Asymmetrical cell division as a major force of the development

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

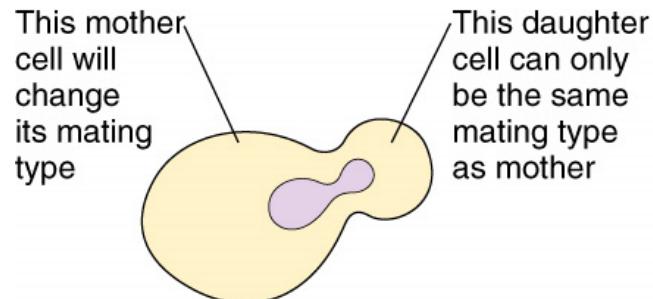
Wikipedia and Bio-Image

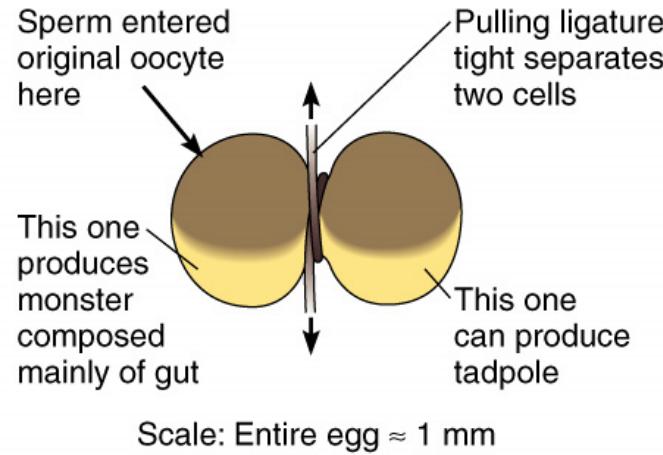
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

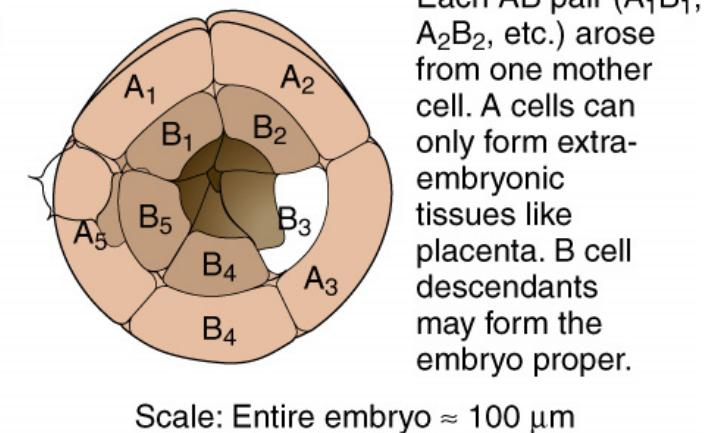
A. Yeast Mitosis (Budding)

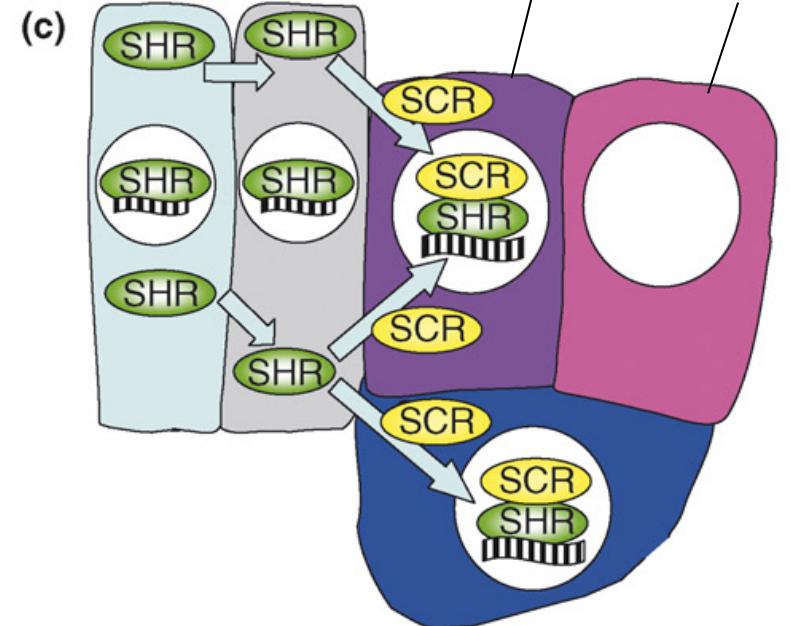
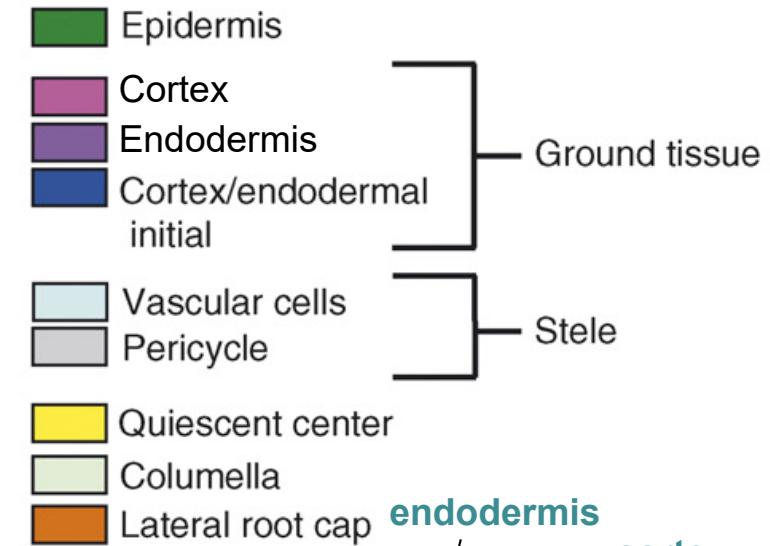
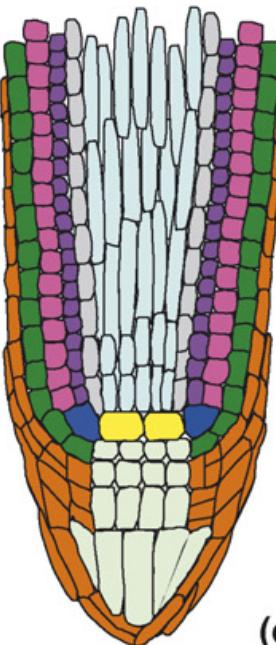
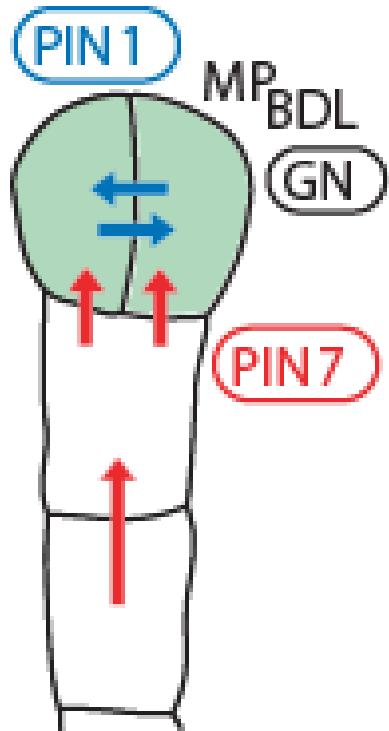

B. Amphibian Embryo (2-Cell Stage)

C. Mouse Embryo (16-Cell Stage)

Dubová, Hejatko, Friml (2005)

Petricka & Benfey, *Curr Opinion Genet Dev* (2008)

Outline of Lesson 1

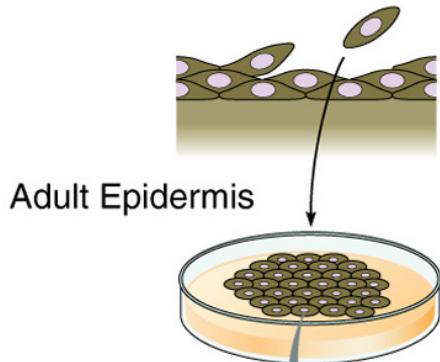
- The course at a glance
- Repetitorium of basic terms
  - Major body directions
  - Mitosis vs. Meiosis
- Overview of development
  - Asymmetrical cell division as a major force of the development
  - Genetic integrity of the differentiated cells

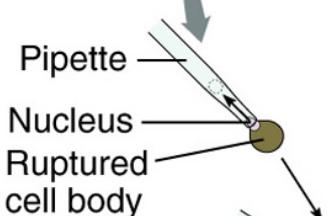
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

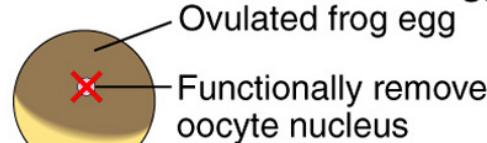
A. Dissociate and culture

B. Obtain nucleus

C. Activate and enucleate egg

D. Cleavage

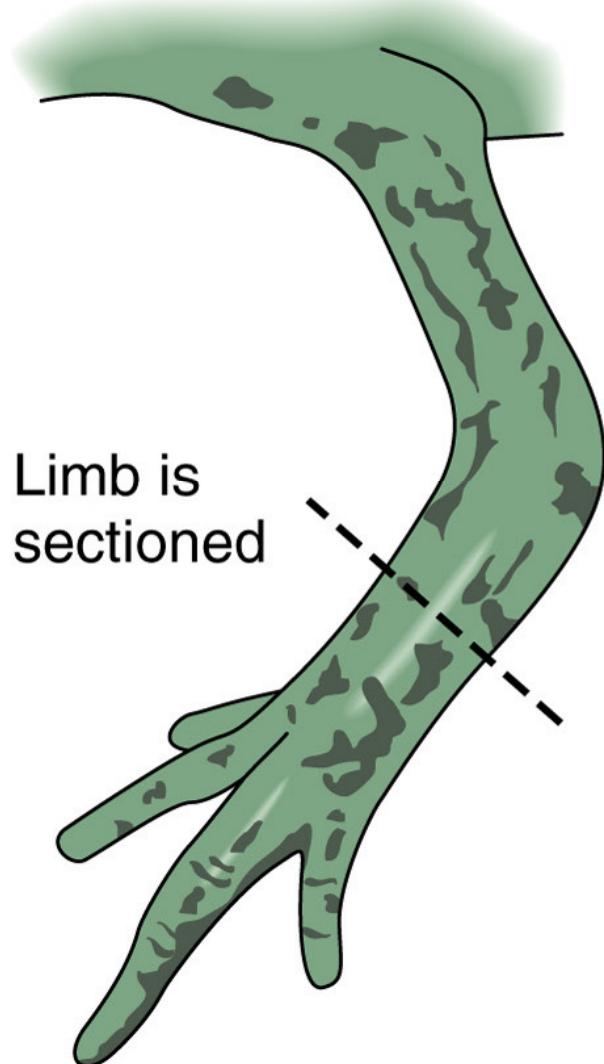
E. Complete tadpole

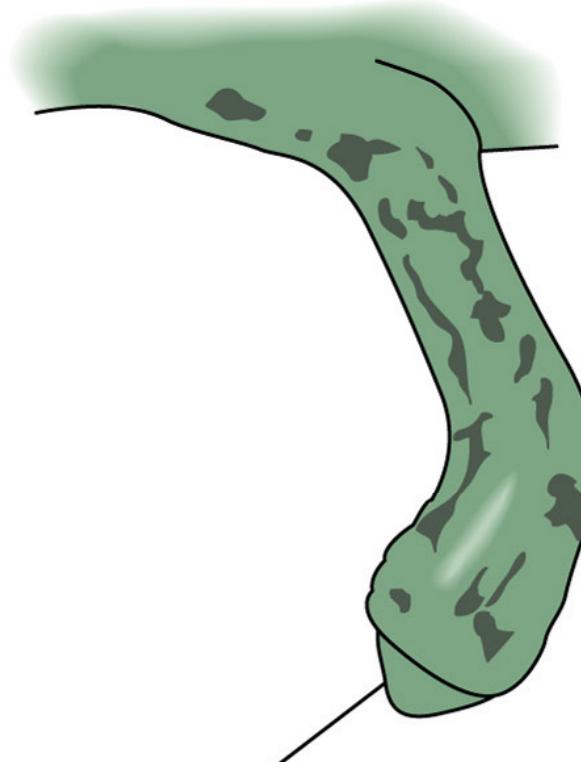
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

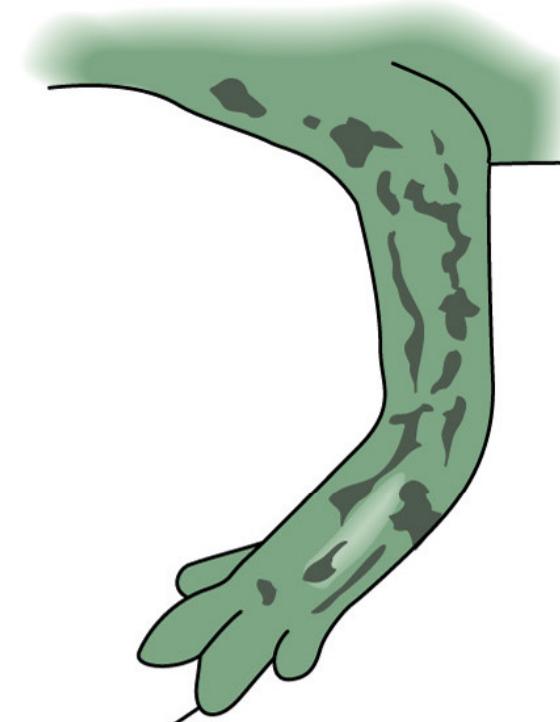
A.

B.

C.

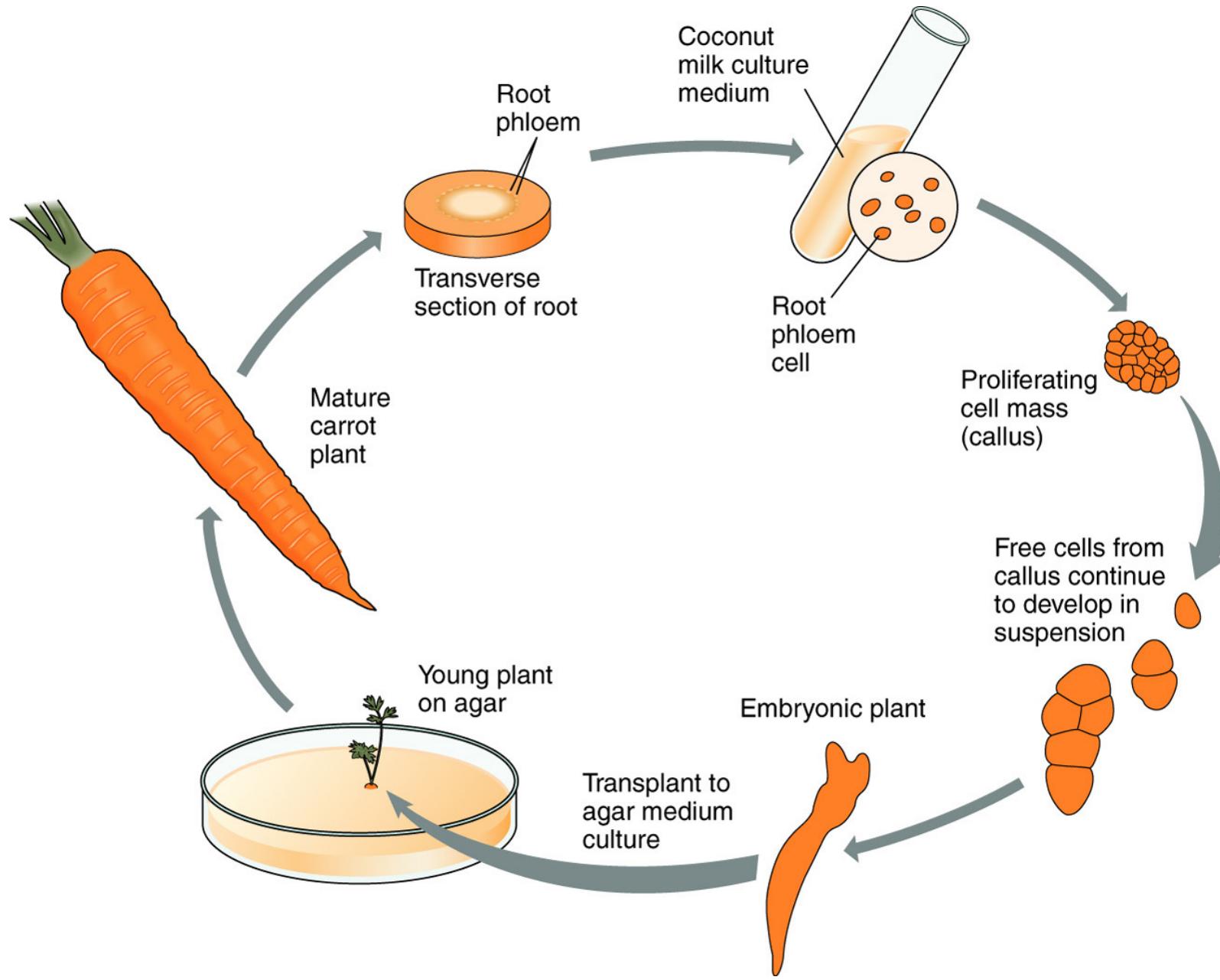

Limbs regeneration in salamander

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

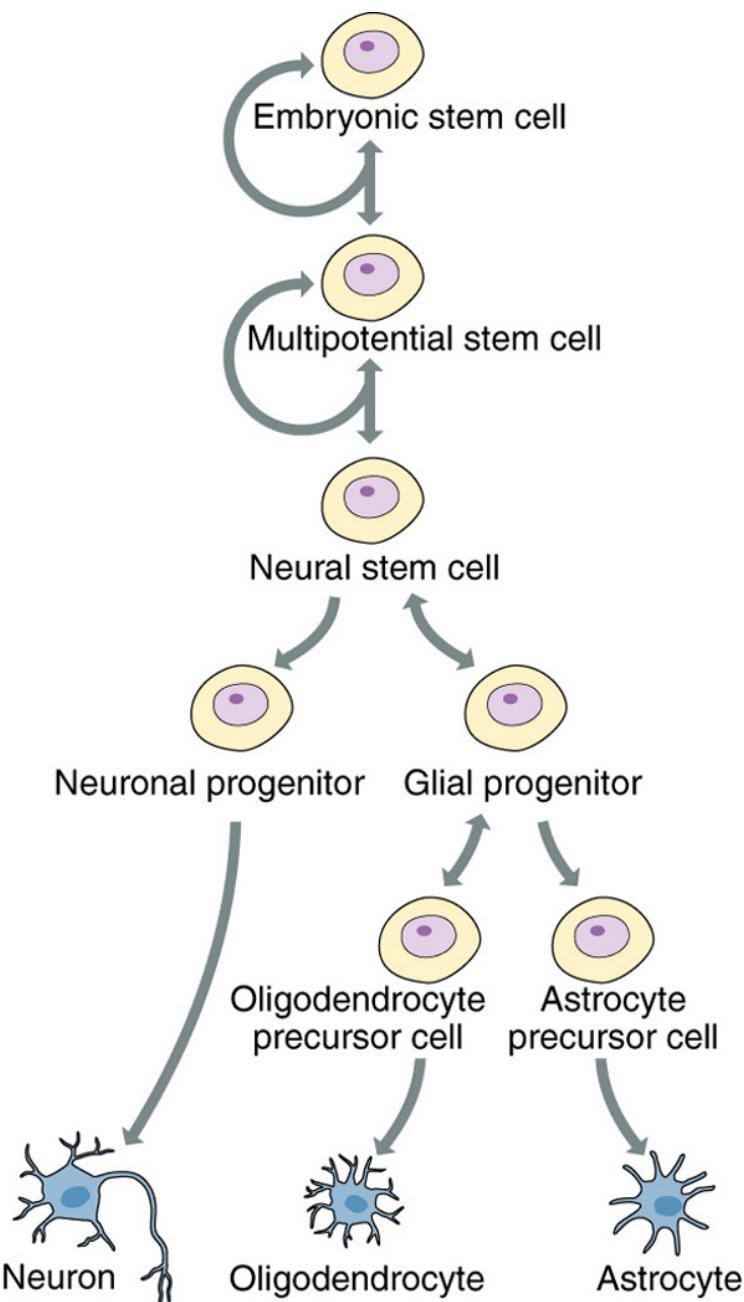
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Outline of Lesson 1

- The course at a glance
- Repetitorium of basic terms
  - Major body directions
  - Mitosis vs. Meiosis
- Overview of development
  - Asymmetrical cell division as a major force of the development
  - Genetic integrity of the differentiated cells
  - Concept of stem cells

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

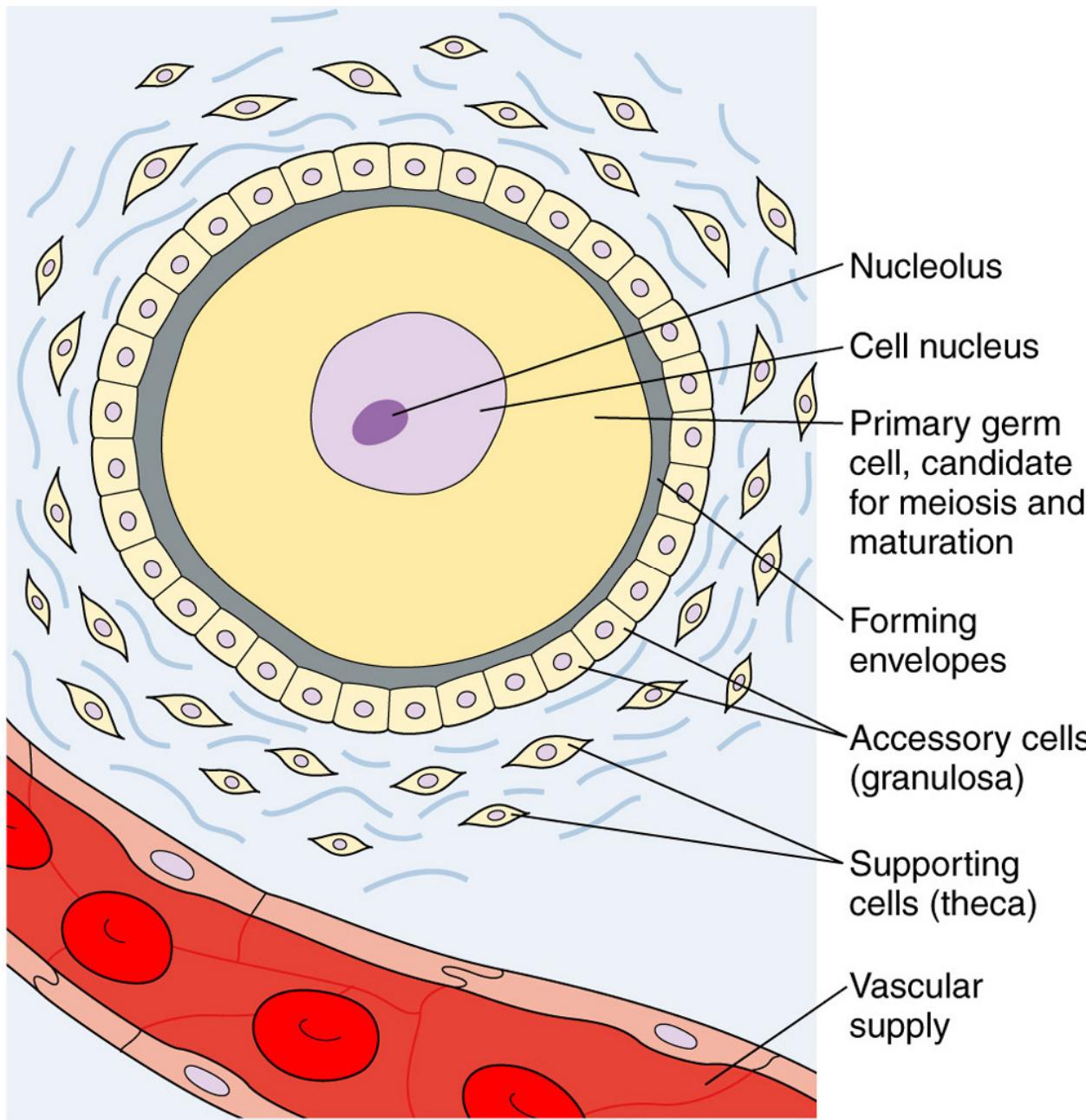
Outline of Lesson 1

- The course at a glance
- Repetitorium of basic terms
  - Major body directions
  - Mitosis vs. Meiosis
- Overview of development
  - Asymmetrical cell division as a major force of the development
  - Genetic integrity of the differentiated cells
  - Concept of stem cells
- Gametogenesis, fertilization and lineage tracing

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

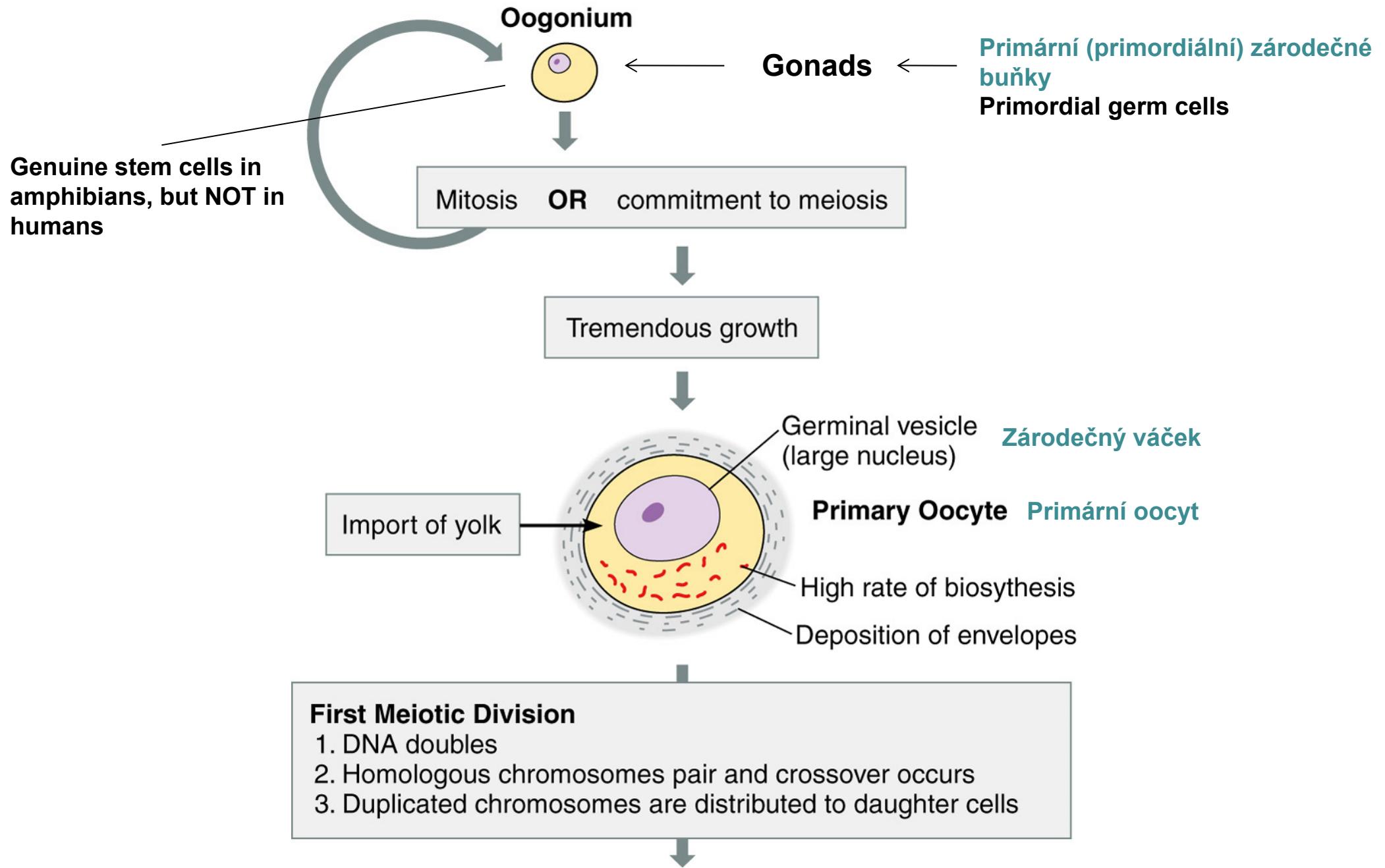
Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

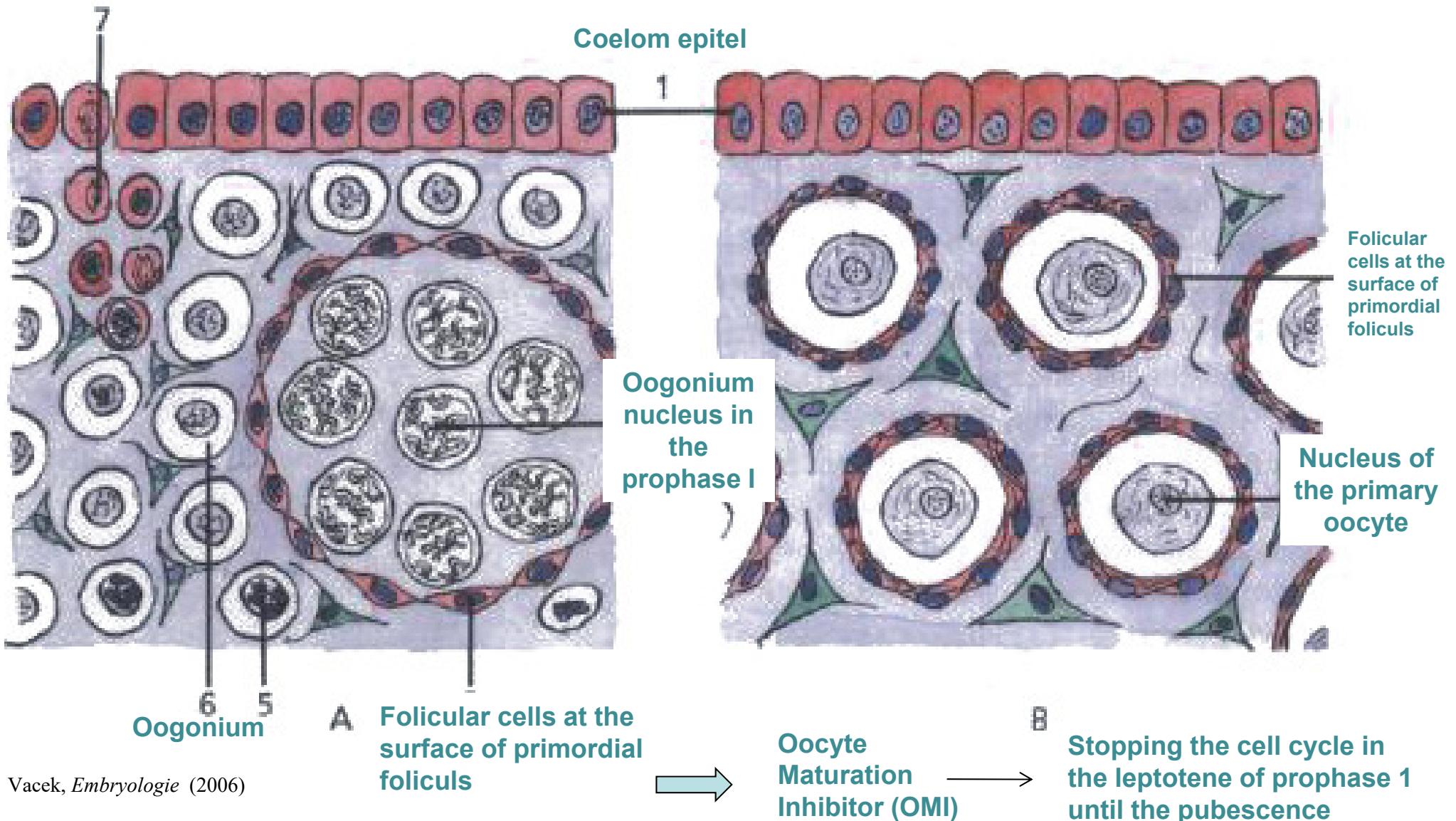
Primární zárodečná buňka

Folikulární buňky na povrchu vyvíjejících se primordiálních folikulů

Podpůrné buňky

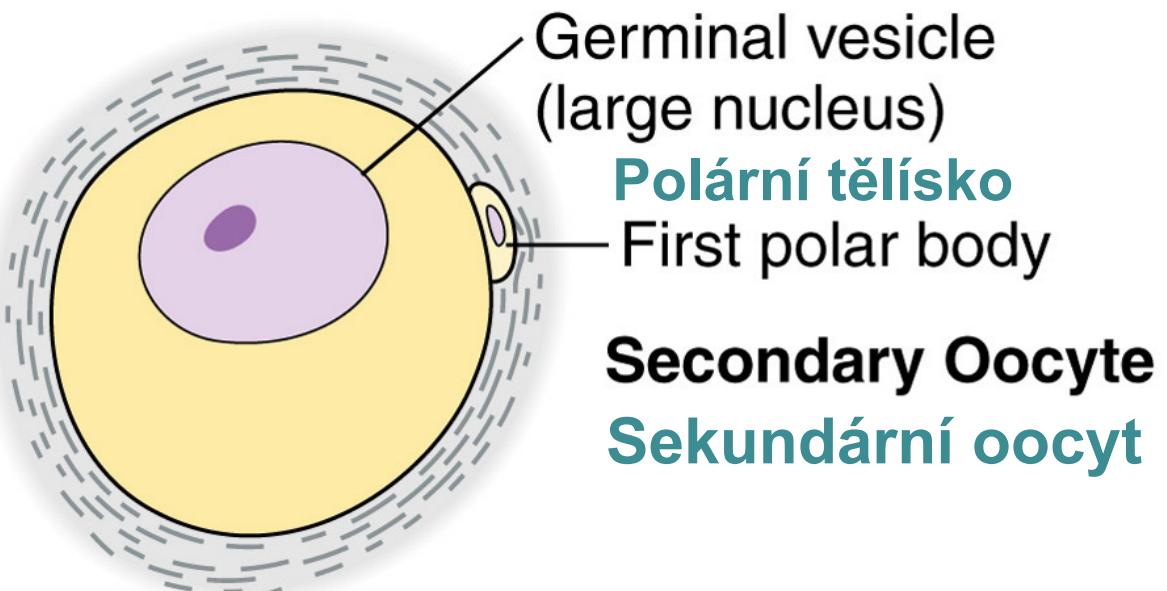

Section through the ovary of 2-months- (A) and 7-months-old (B) human foetus

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

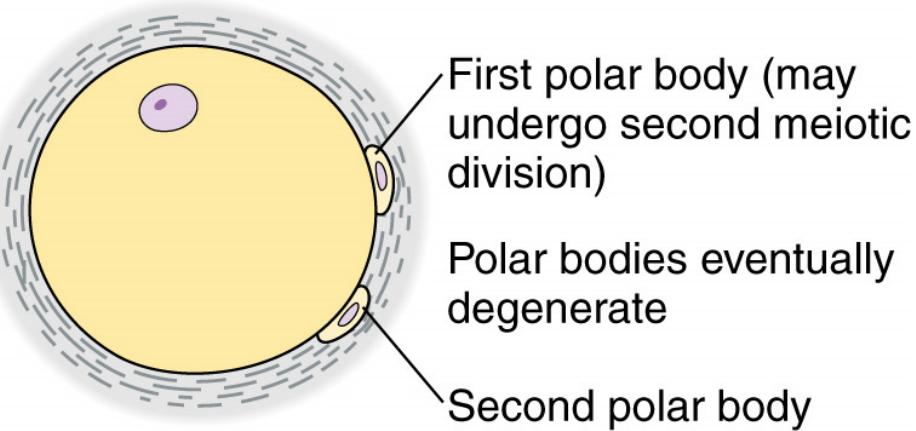
Second Meiotic Division

1. No DNA synthesis
2. Duplicated chromatids separate and are distributed to daughter cells (which are haploid)

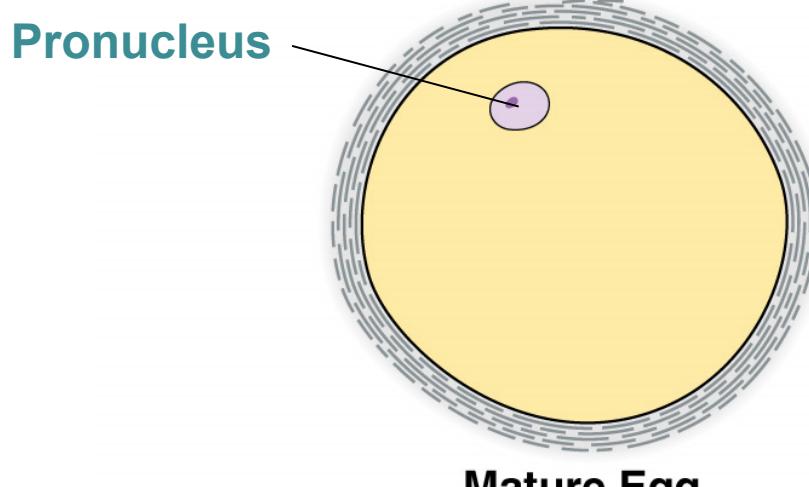
INVESTICE DO ROZVOJE Vzdělávání

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Ootid (haploid) Ootida (mateřská vaječná buňka)

May undergo further physiological maturation

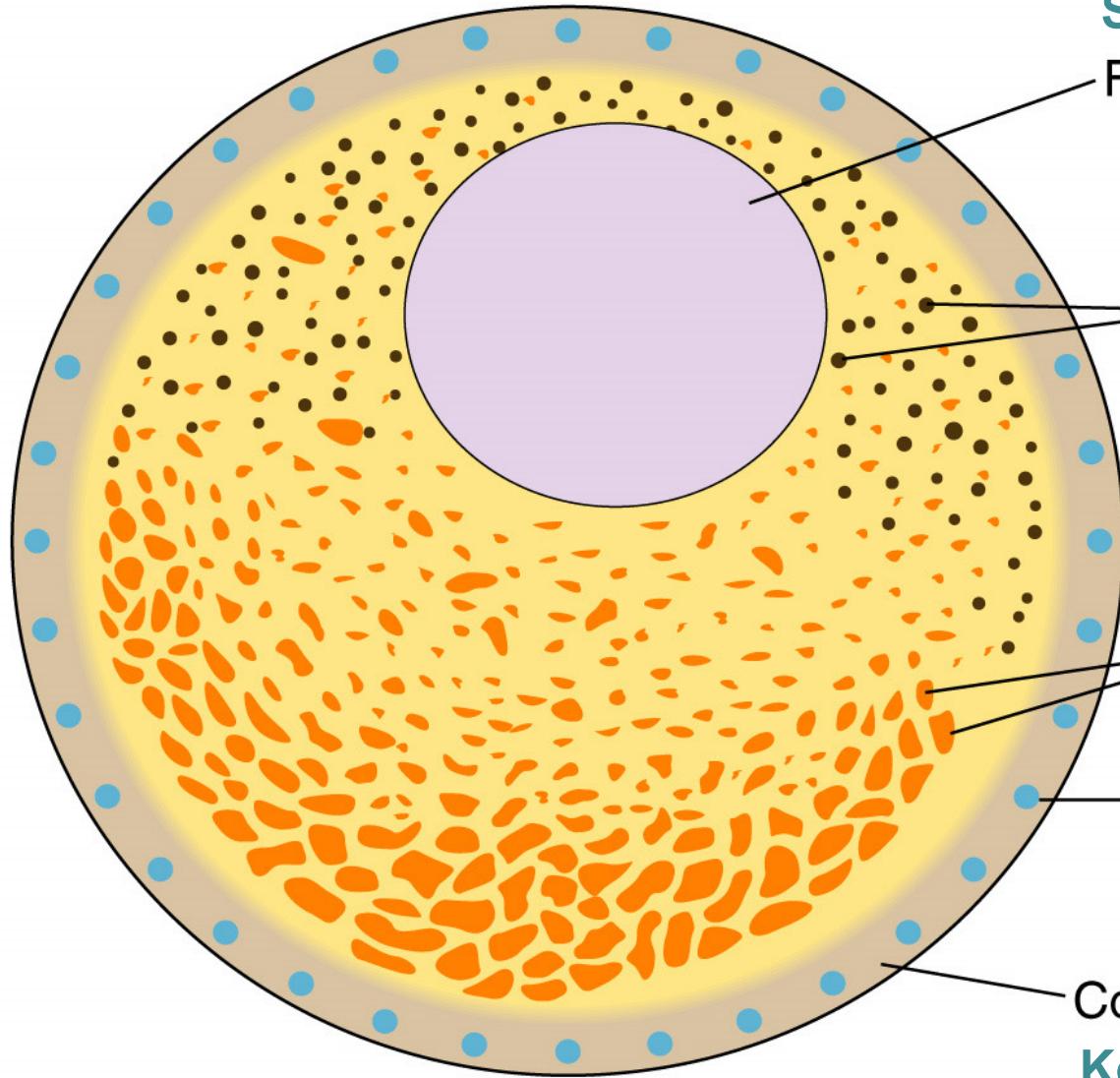

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

A.

Animální pól Animal

Samičí prvojádro
Female pronucleus

Pigmentové granule
Pigment granules

Žloutkové destičky
Yolk platelets

Cortical granule
Kortikální granule

Cortex
Kortex

Ostrich's egg...the largest cell in the world ☺.

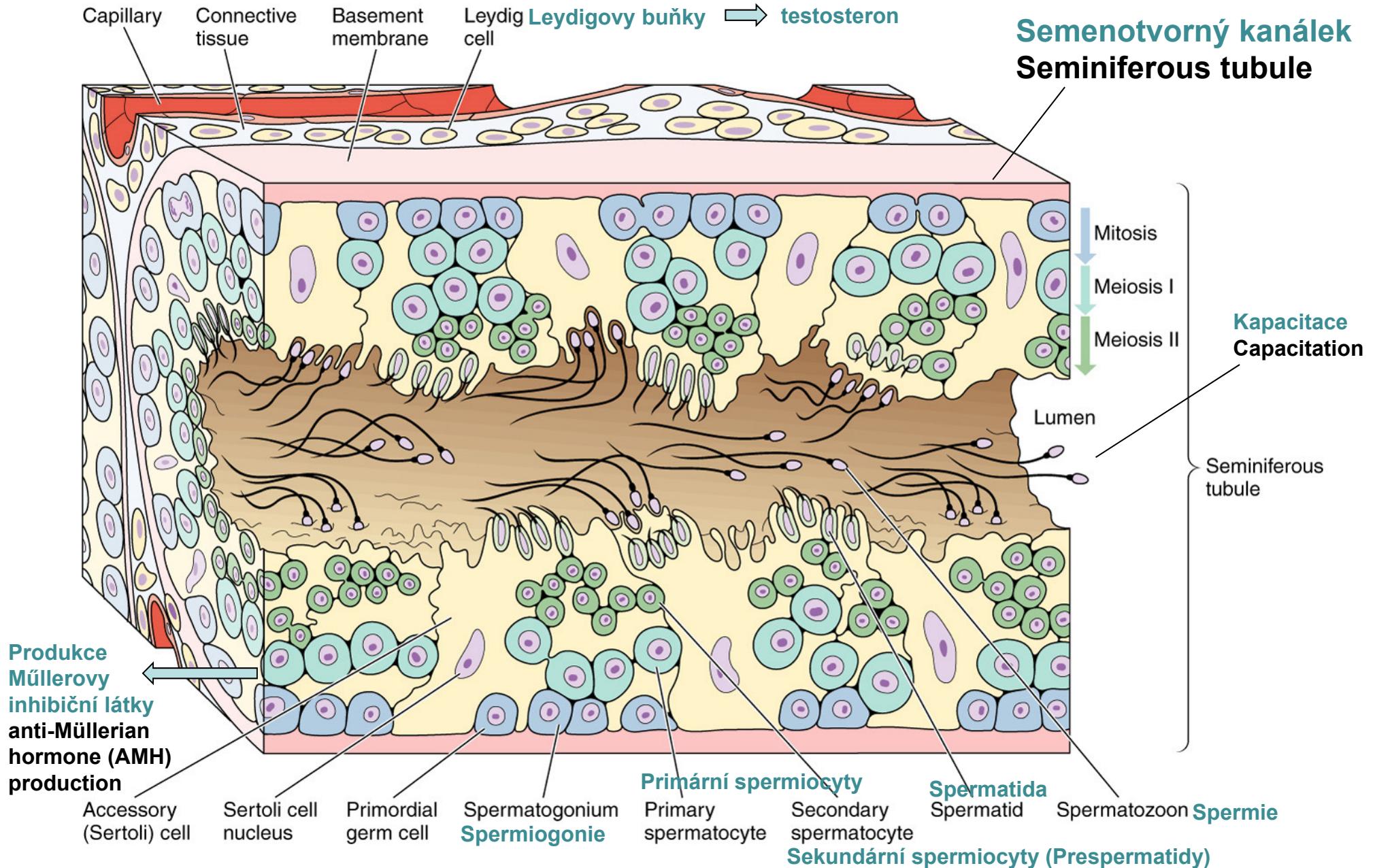
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

vlásečnice Pojivoval tkáň Bazální membrána

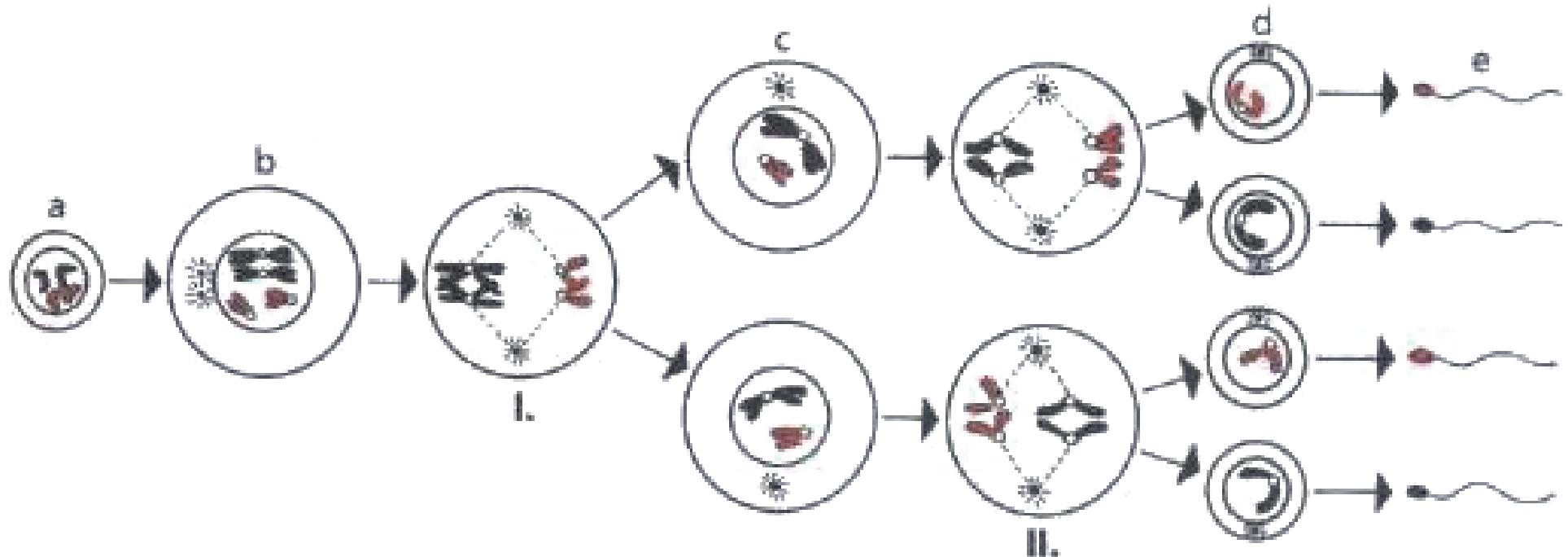
Capillary Connective tissue Basement membrane Leydig cell Leydigovy buňky → testosteron

Semenotvorný kanálek Seminiferous tubule

INVESTICE DO ROZVOJE Vzdělávání

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Spermatogonium
Spermiogonie

Primary spermatocyte
Primrn spermiocyty

Secondary spermatocyte

Sekundrn spermiocyty (Prespermatidy)

Spermatid
Spermatidy

Spermatozoon
Spermie

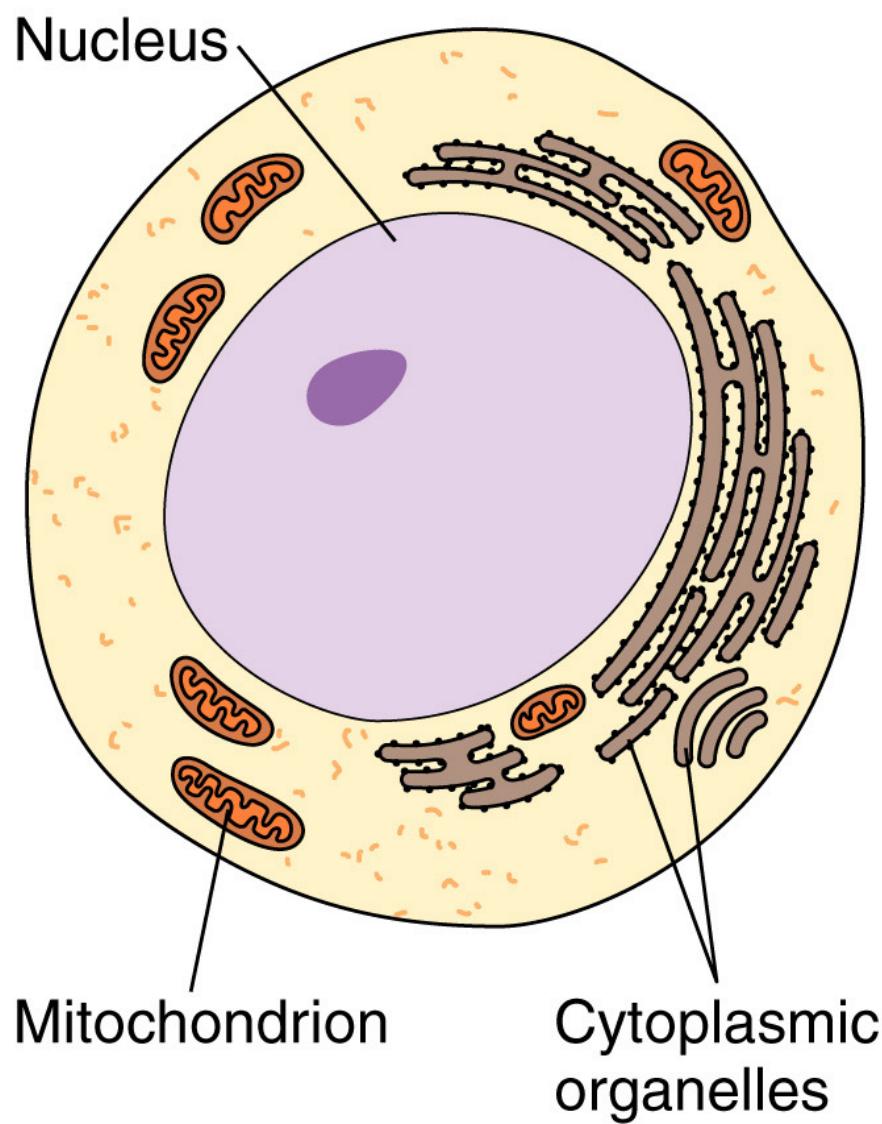
Vacek, *Embryologie* (2006)

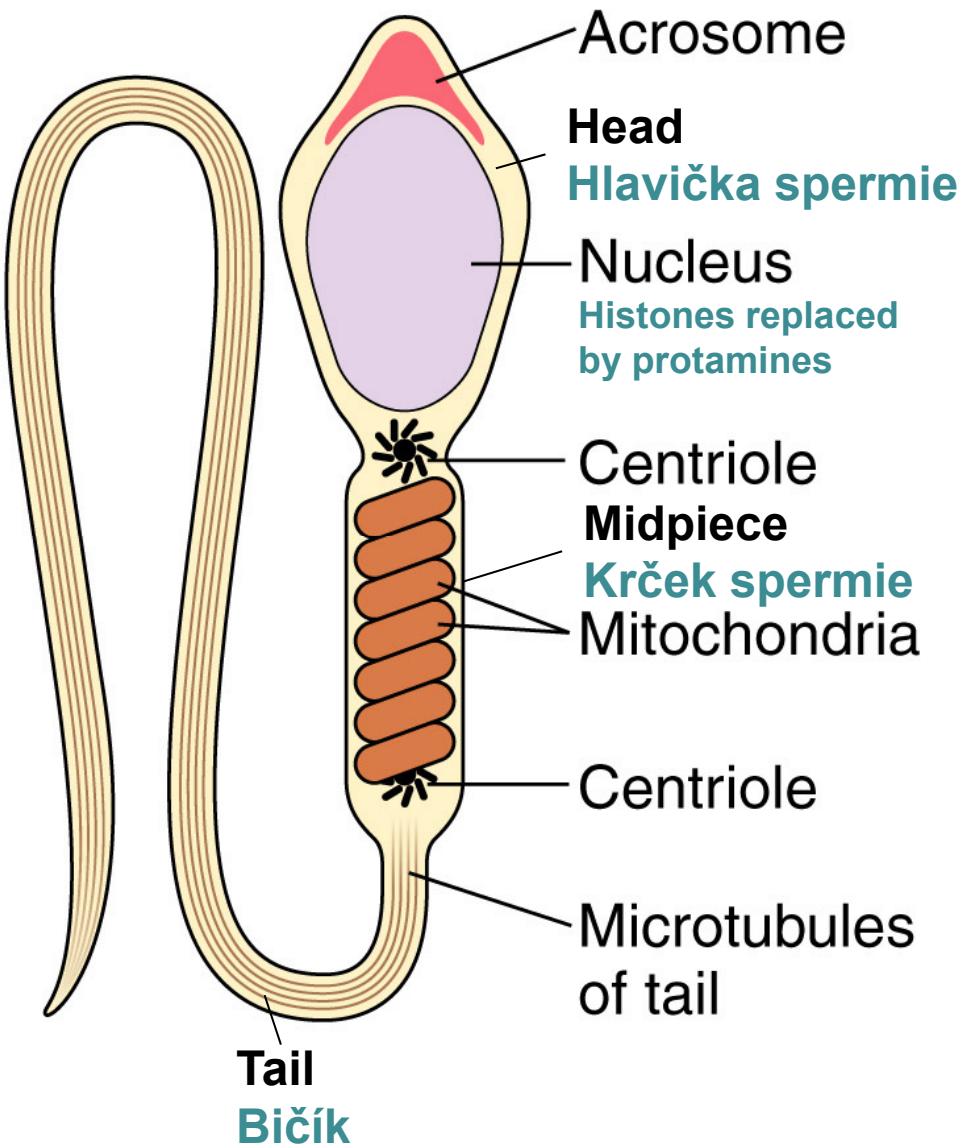
INVESTICE DO ROZVOJE VZDLVN

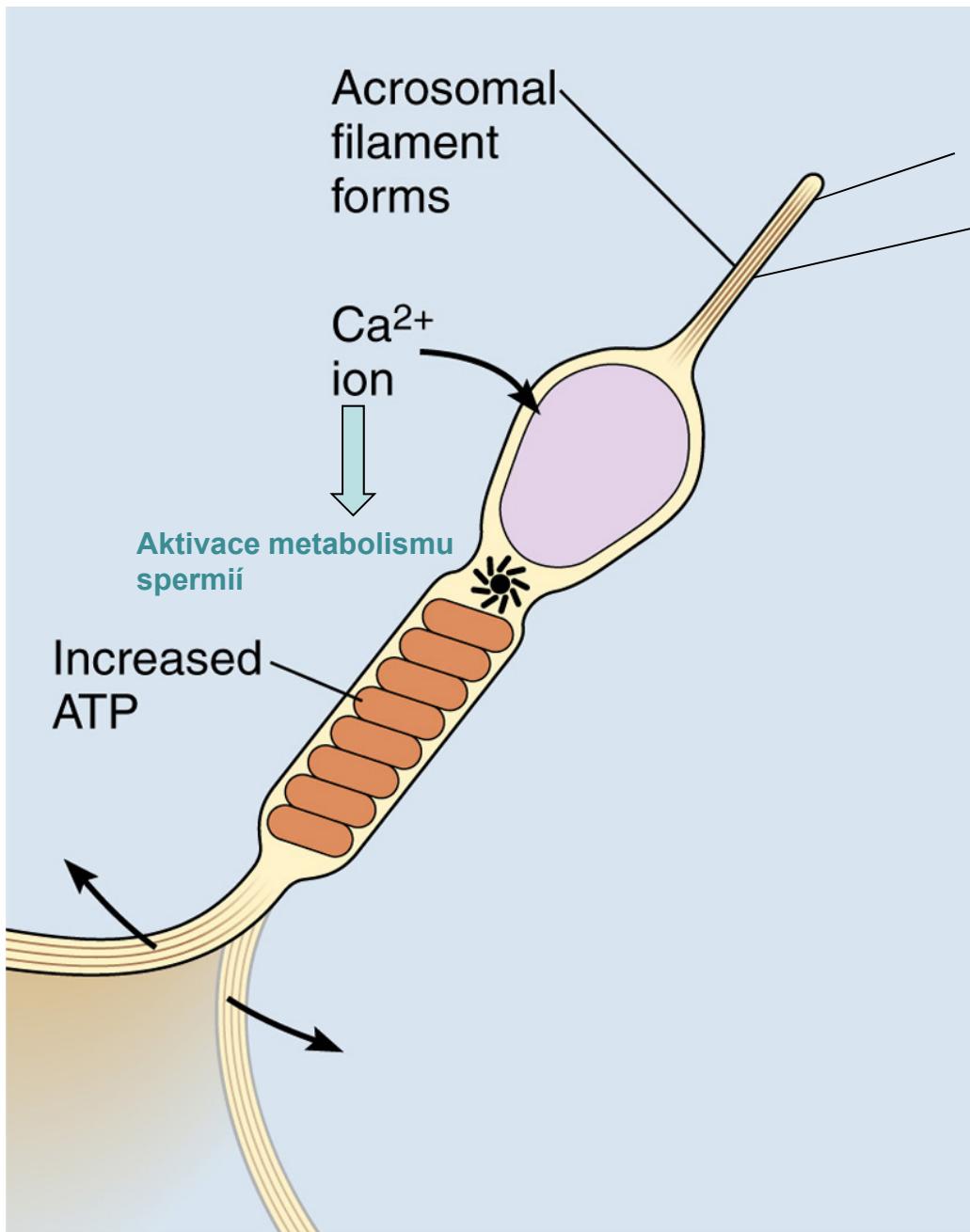
Tato prezentace je spolufinancována
Evropskm sociálním fondem
a státním rozpotem esk republiky

A. Spermatogonium

B. Spermatozoon

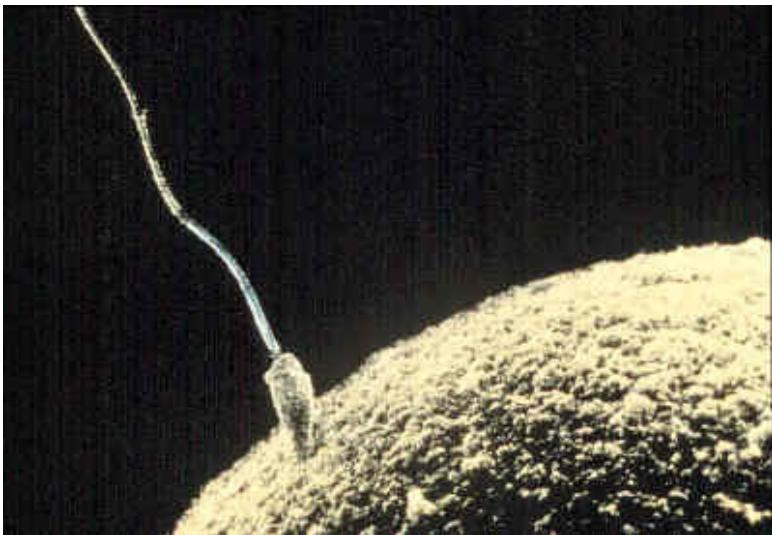

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

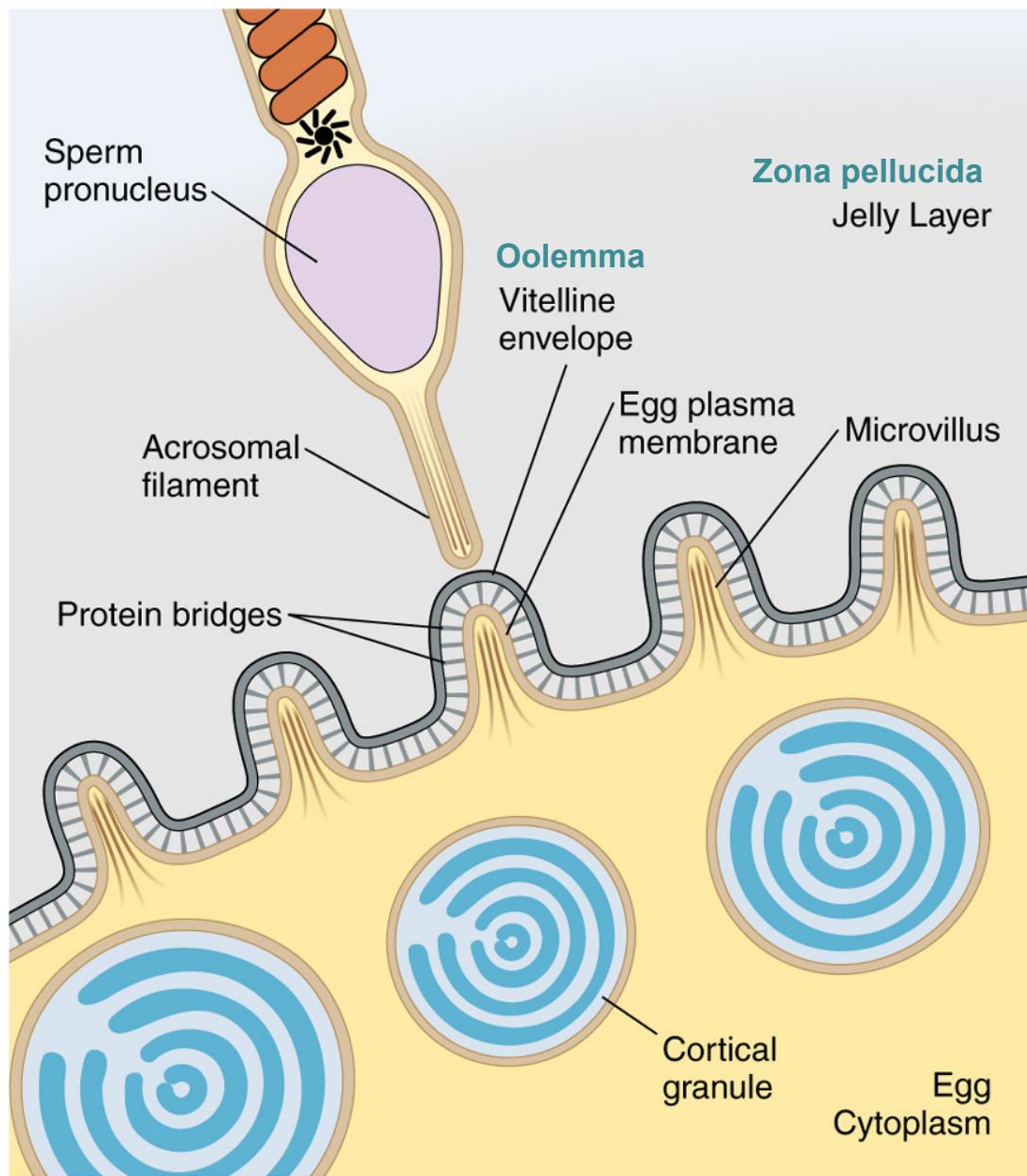
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Wikipedia

A.

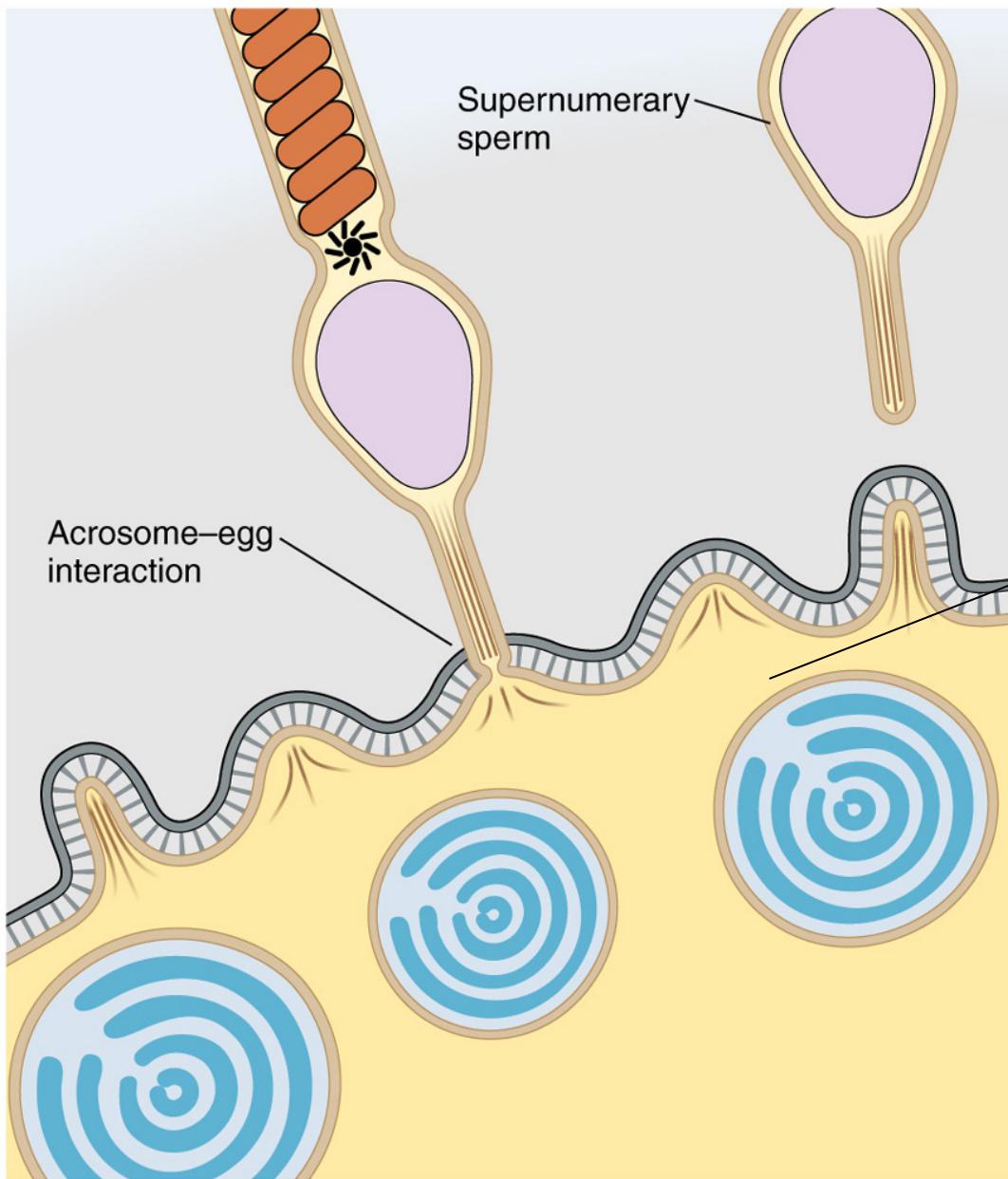
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

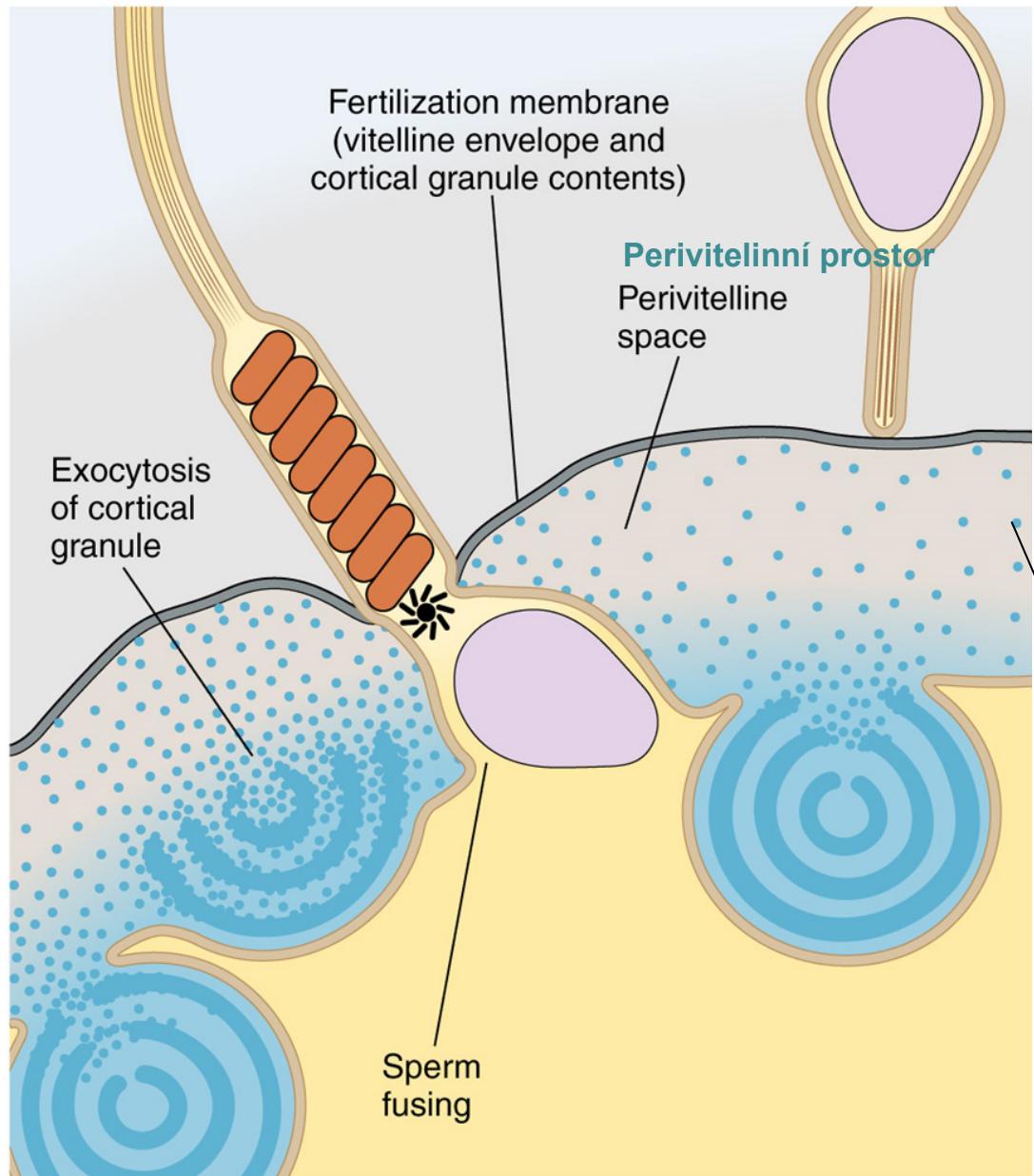
Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

B.

Change of the osmotic pressure due to release of the cortical granules content (macromolecules) and lifting of the vitelline envelope.

C.

Cortical reaction

- proteolytic enzymes remove the sperm receptors
- Changes in the vitelline envelope mechanical properties
- Changes in the membrane potential

Avoiding of polyspermy

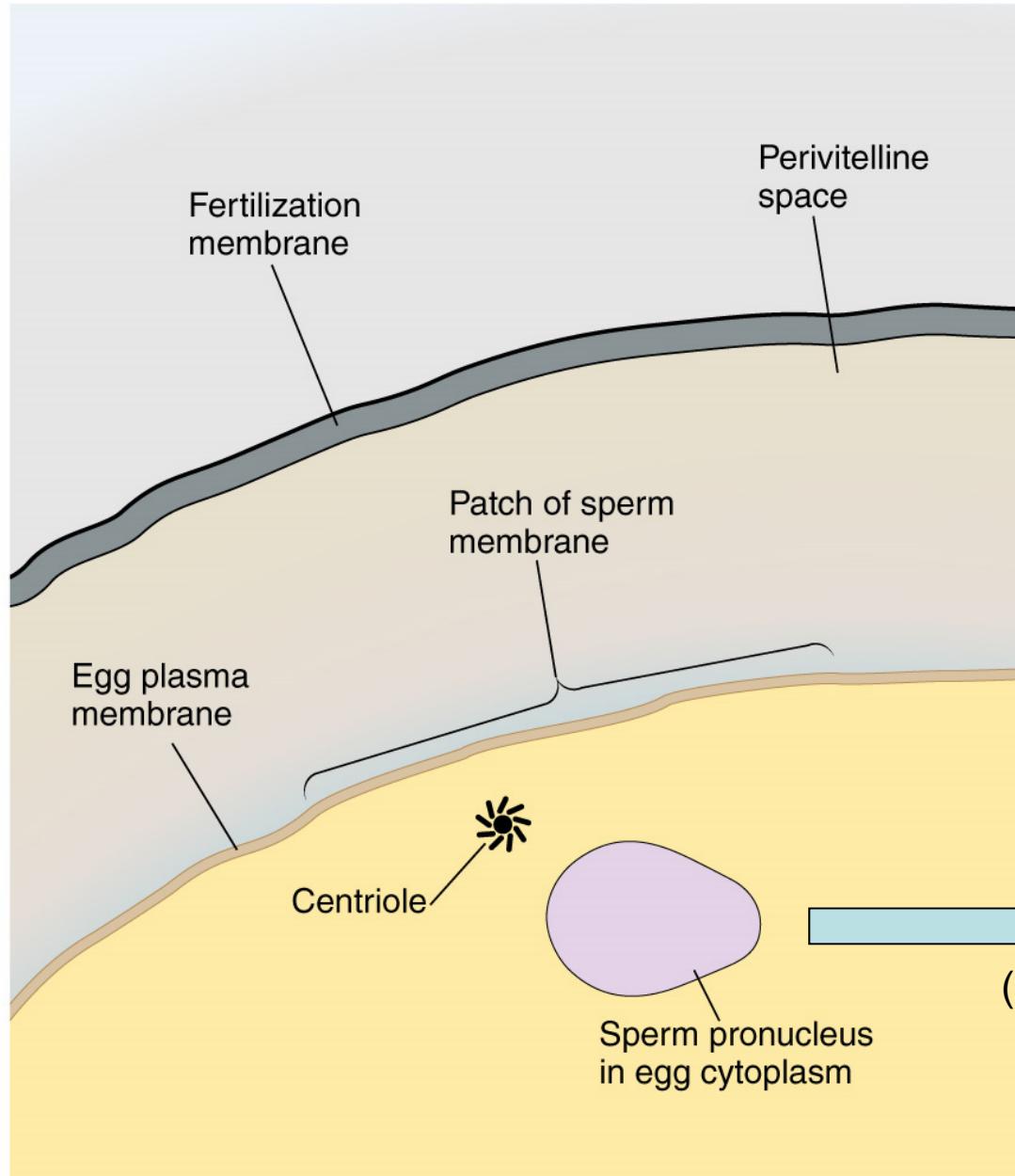
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

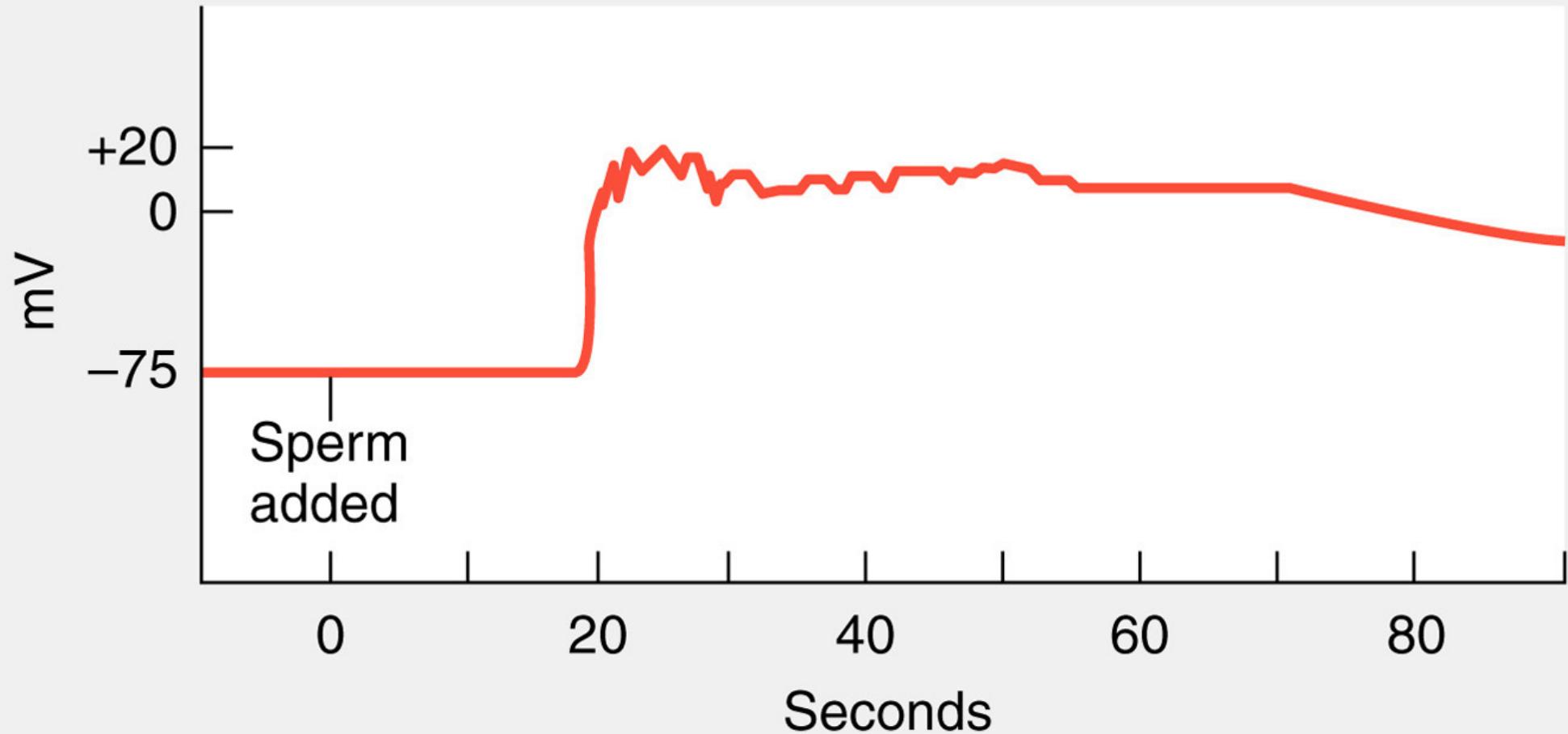
Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

D.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

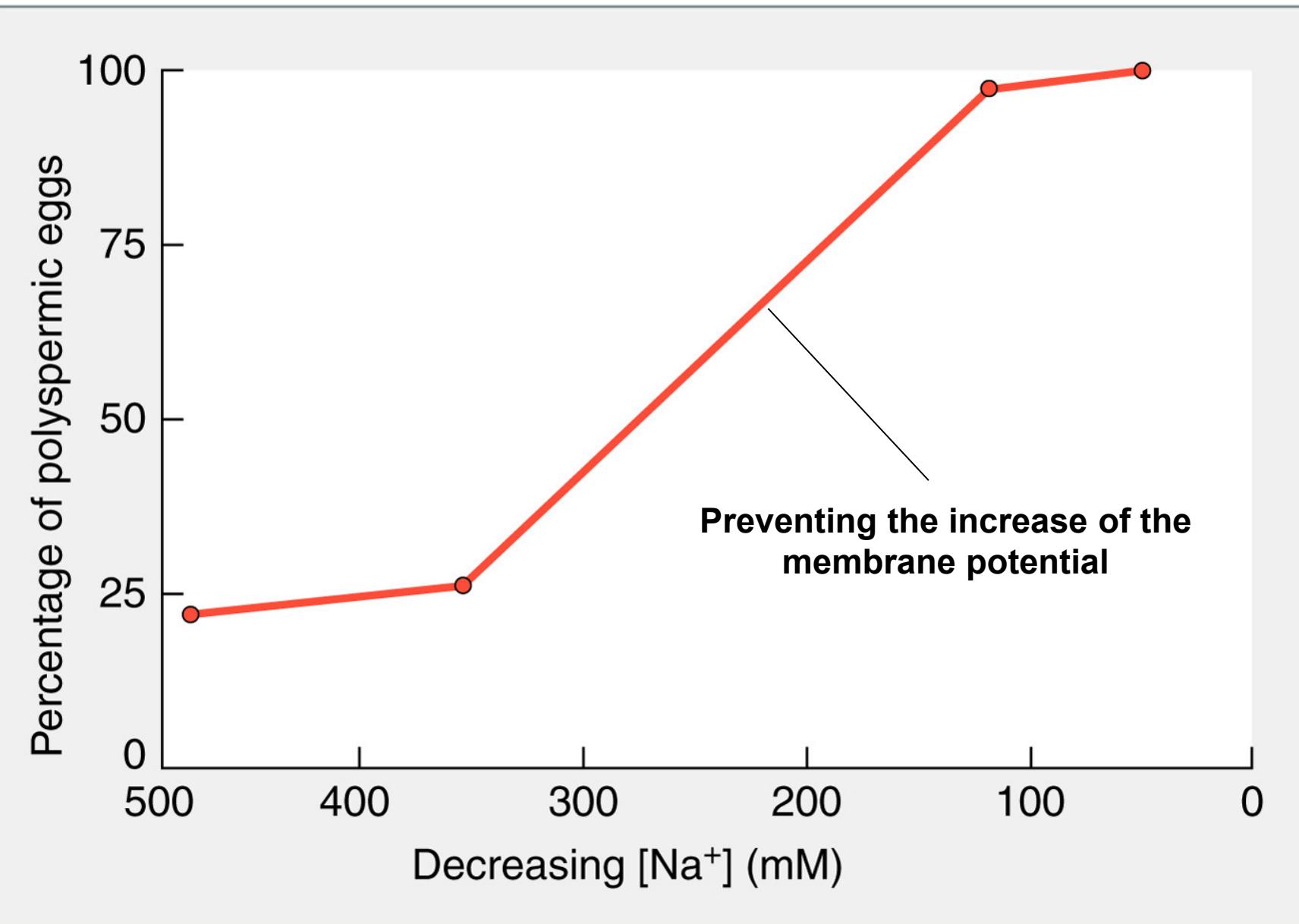
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

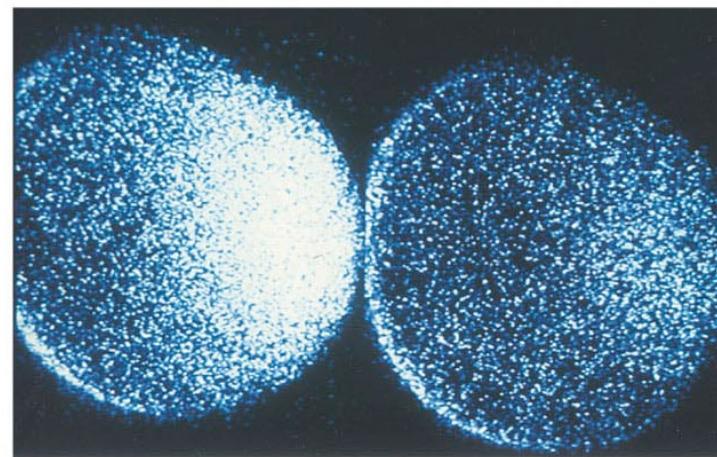
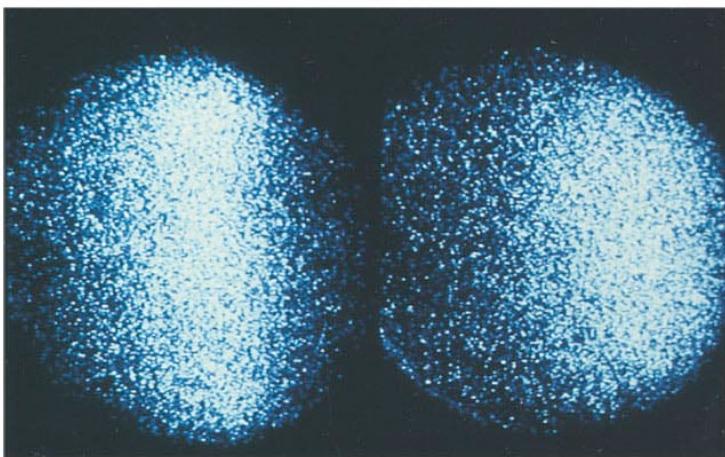
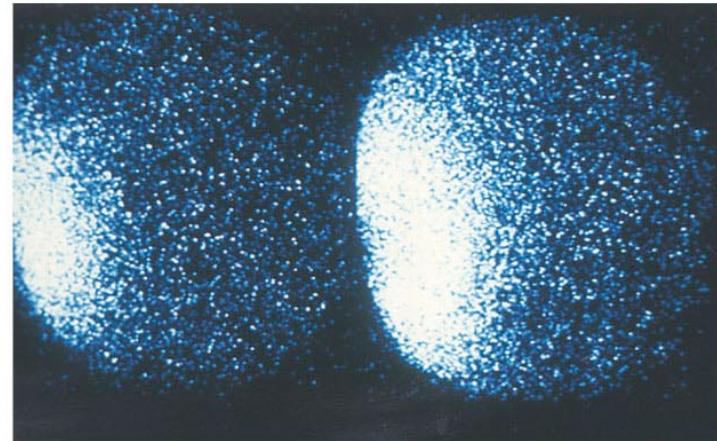
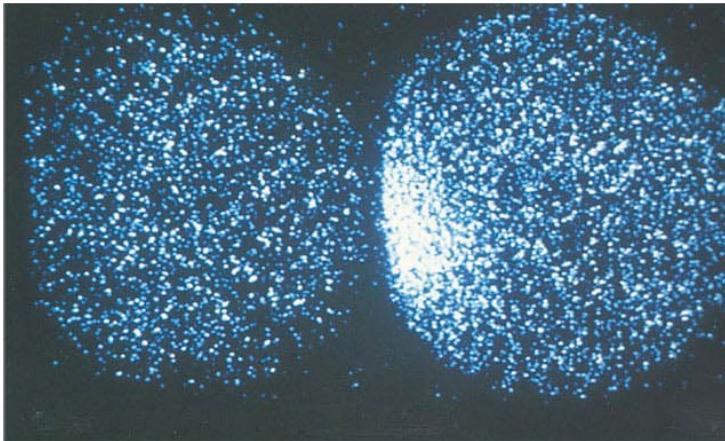
Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

C.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

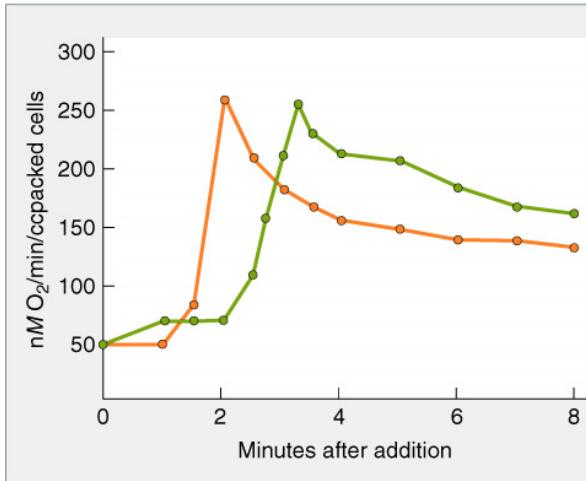
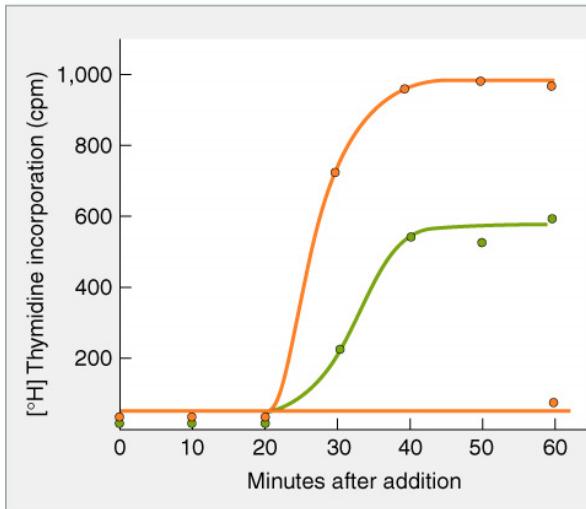

Lectures of Michael Lehmann, Ph.D., University of Arkansas, USA

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

A.**B.**

KEY

- Fertilized
- 7.5 μm A23187

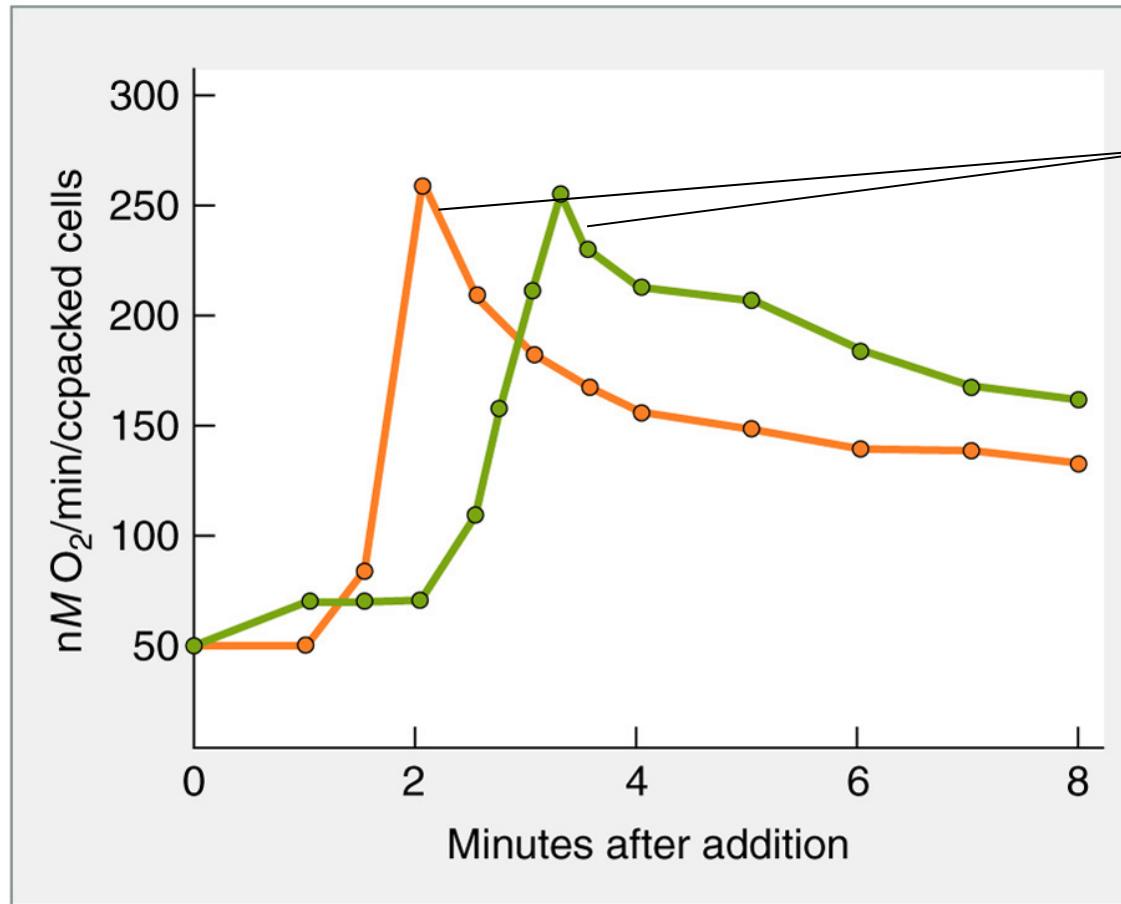
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

A.

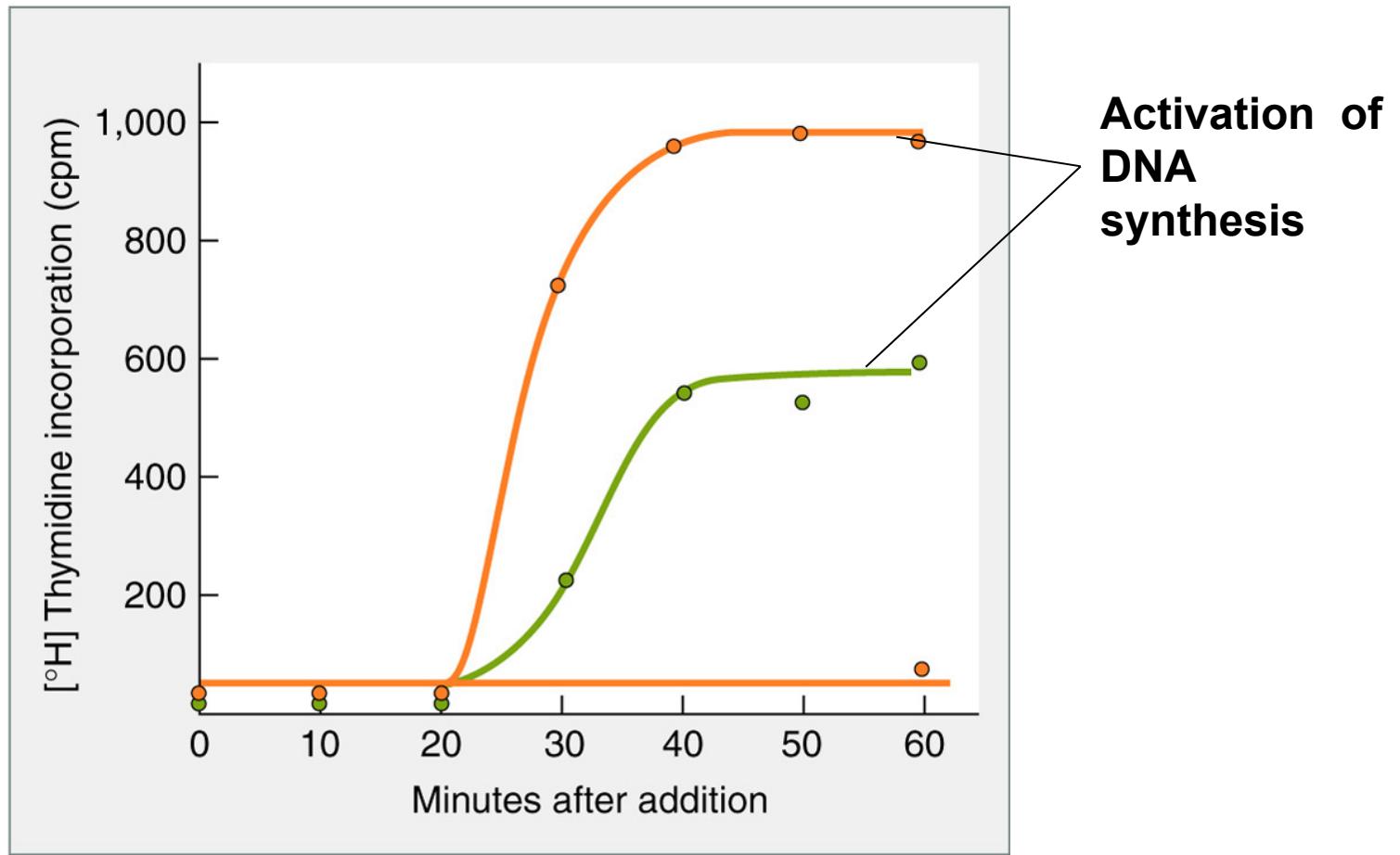

Activation of respiration

KEY

- Fertilized
- 7.5 μm A23187

B.

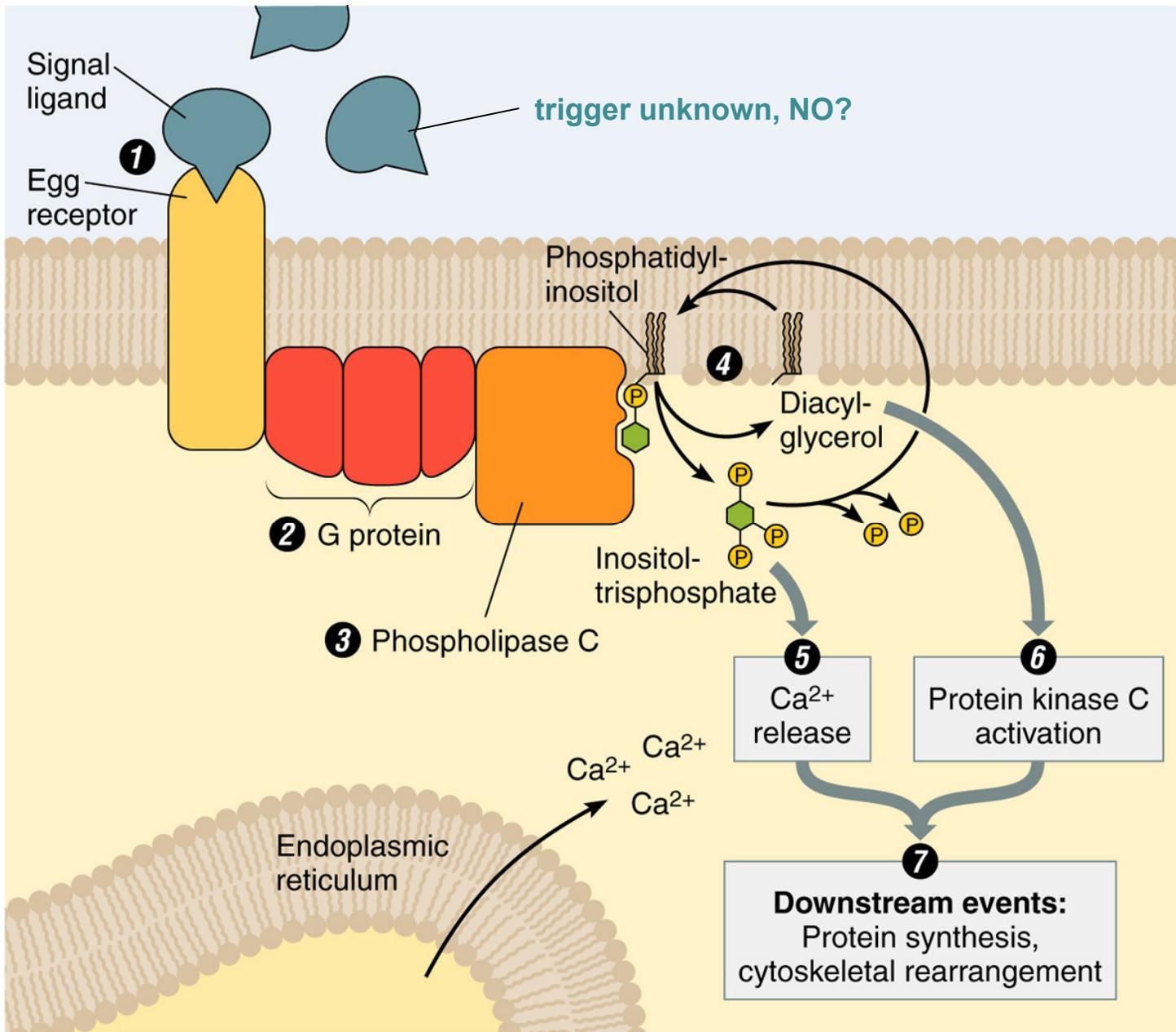
KEY

- Fertilized
- 7.5 μm A23187

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

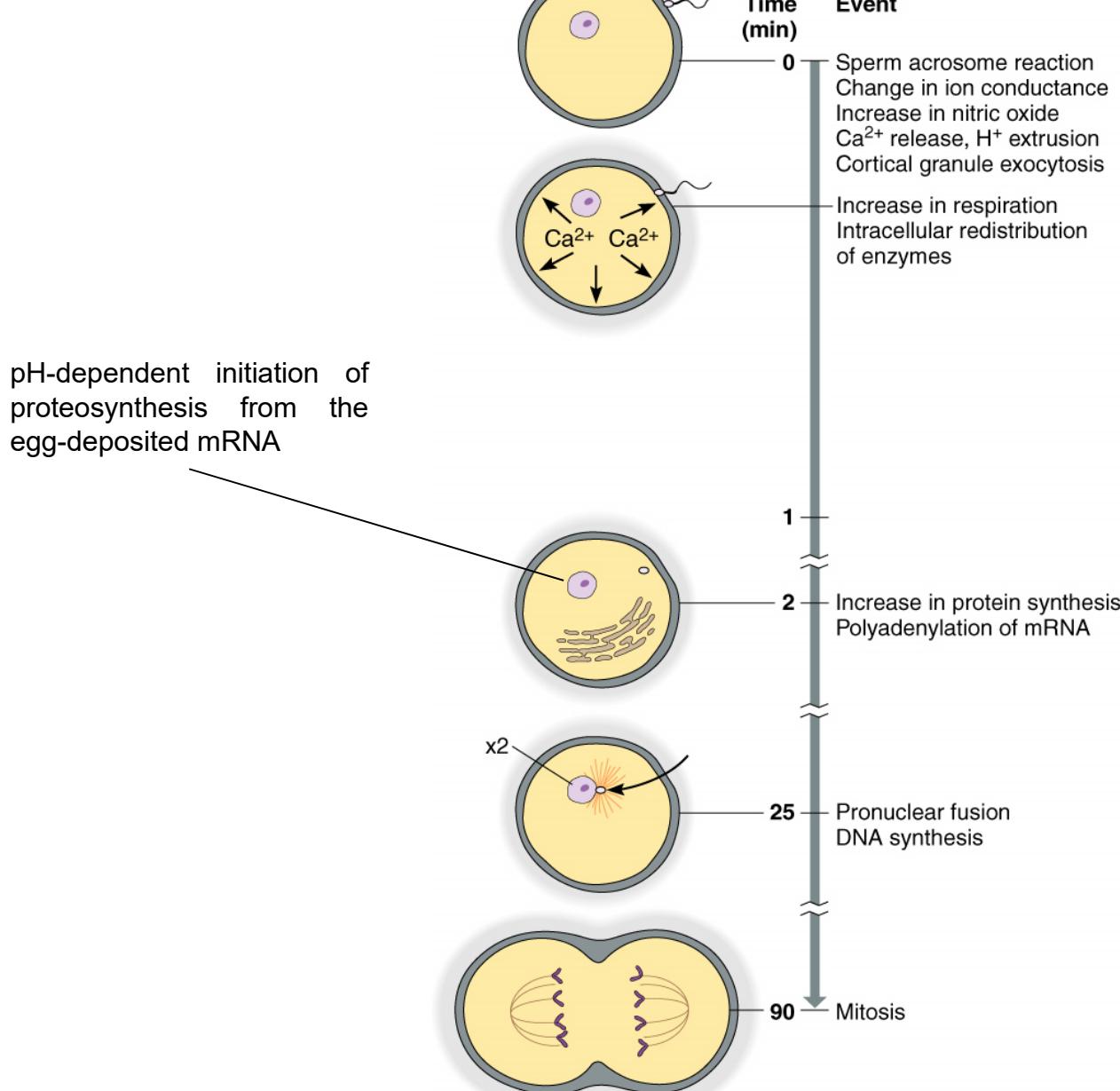

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

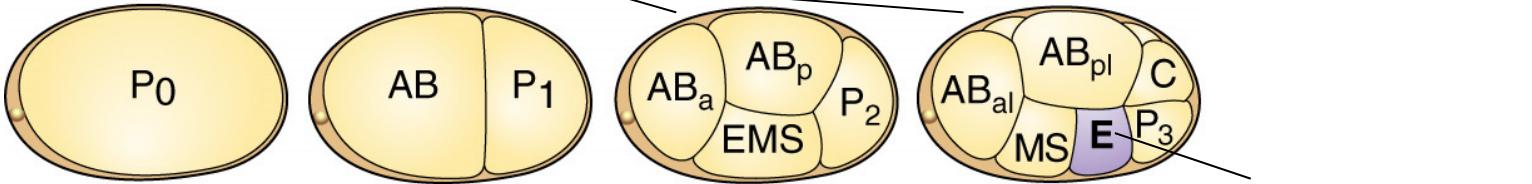
Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

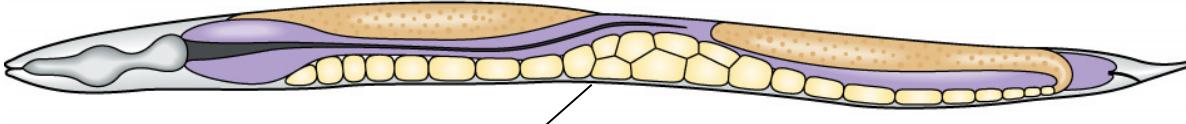
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

A. Fertilization-initiated cleavage/rýhování vajíčka

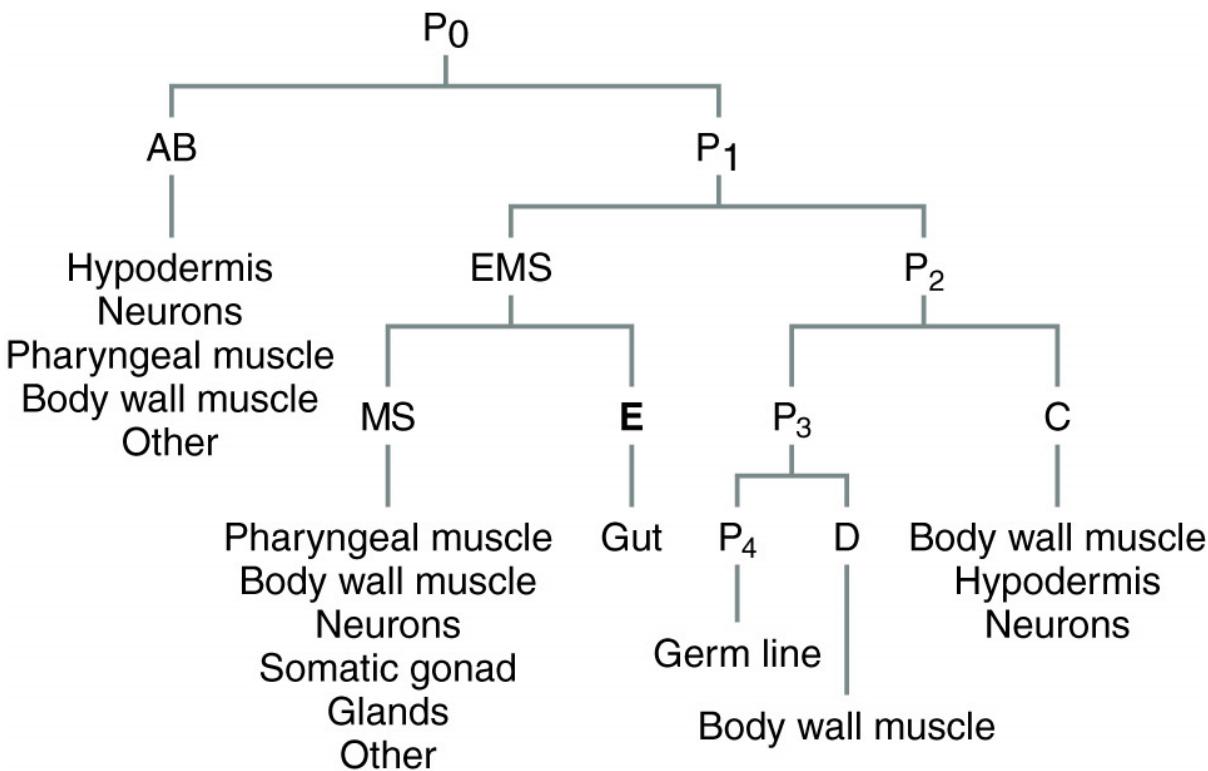

Vital dye injection

B. Regular and stereotypical cell pattern in *C. elegans*

(558 embryonic and 9590 somatic cells)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Key Concepts

- **Asymmetric cell division** and underlying molecular mechanisms are the **core problem** of the developmental biology
- **Genetic integrity is maintained** during cell (de-)differentiation
- **Gametes** arise from a population of stem cells via **differentiation and reduction of the genome** to the haploid level
- **Formation of the oocyte** places a huge demands on the organism and **stocked material** allows the early development
- **Fertilization restores the chromosome number** and activates the egg. The activated gametes **reenter the cell cycle** and trigger the further development
- During animal development, **cell lineages with predetermined developmental fate** are **established in the early development**, which is not the case in the development of plants.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky